

Seleccionar, recollir, organitzar i elaborar la informació escrita

Vicens Gómez Molina
Lucia Herrero Alcorta
Helena Palomares Larreula

PID_00178330

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

Índex

Introducció.....	5
Objectius.....	6
1. Lectura i comprensió de textos escrits i documents multimèdia.....	7
1.1. Tipus de lectura	8
1.2. La velocitat lectora	9
1.3. La comprensió lectora	9
1.3.1. La lectura ràpida del text	10
1.3.2. La lectura detallada del text	12
1.4. La lectura de documents multimèdia	14
2. Selecció de la informació: el subratllat.....	17
2.1. El subratllat	17
2.2. Tipus de subratllat	20
3. Recollida, organització i elaboració de la informació: el resum, els esquemes, els quadres sinòptics i els mapes conceptuais.....	24
3.1. El resum	24
3.2. Els esquemes	26
3.3. Els quadres sinòptics	30
3.4. Els mapes conceptuais	32
4. Activitats i recursos.....	36
4.1. Activitat 1: “L’eficiència lectora”	36
4.2. Activitat 2: “Per què llegeixo?”	38
4.3. Activitat 3: “De què va aquest article?”	39
4.4. Activitat 4: “Exactament, de què parla?”	41
4.5. Activitat 5: “Quina informació busco?”	43
4.6. Activitat 6: “Subratllar un text”	45
4.7. Activitat 7: “Resumir un text”	46
4.8. Activitat 8: “Esquematitzar un text”	48
4.9. Activitat 9: “Un quadre sinòptic”	50
4.10. Activitat 10: “Un mapa conceptual”	52

Introducció

Els continguts per estudiar es presenten majoritàriament per escrit i interessa accedir a la informació que aporten i transformar-la en coneixement. Per a fer aquest camí que va des de l'accés a la informació fins al coneixement poden ser útils diferents mètodes.

En aquest apartat veurem com la lectura és la porta que permet accedir a la informació que aporten els textos escrits. També veurem quins mètodes faciliten que, a mesura que llegim els continguts d'estudi, els anem comprenent i, alhora, els preparem per a l'estudi i repàs posteriors.

Per a comprendre i recordar tota la informació de les matèries d'estudi cal fer tot un treball de seleccionar, recollir, organitzar i elaborar la informació escrita.

Objectius

Heu de ser capaços del següent:

- 1.** Analitzar la pròpia competència lectora.
- 2.** Identificar els procediments que ajuden a millorar la competència lectora.
- 3.** Reconèixer els diferents procediments de lectura i el que aporta cadascun respecte a la comprensió de textos escrits.
- 4.** Llegir d'una manera ràpida un text per a poder-ne extreure la idea general.
- 5.** Llegir d'una manera detallada un text per a comprendre'n el sentit complet.
- 6.** Aplicar el mètode del subratllat per a seleccionar la informació d'un text.
- 7.** Emprar el resum, l'esquema, el quadre sinòptic i el mapa conceptual com a tècniques de recollida, d'organització i d'elaboració de la informació escrita.
- 8.** Seleccionar, recollir, organitzar i elaborar la informació dels continguts de les matèries d'estudi per a comprendre'ls, entendre'ls i recordar-los.

1. Lectura i comprensió de textos escrits i documents multimèdia

La lectura és un instrument fonamental per a aprendre, ja que gran part de l'accés al coneixement el fem a partir de textos escrits i documents multimèdia.

Llegir no és només desxifrar les grafies de la llengua escrita; **llegir és comprendre la informació que conté el text.**

En la mesura que dominem la lectura, tant en velocitat lectora com en comprensió del que llegim, accedirem més àgilment al coneixement i podrem dir que serà més fàcil aprendre.

Millorar l'eficàcia i l'eficiència lectora és el que permet millorar l'estudi de textos escrits.

Parlar d'**eficàcia lectora** vol dir aconseguir **accedir a la informació** del text que es vol llegir. Per tant, una lectura eficaç serà aquella en la qual comprenuem i retinguem tot el que llegim. Si quan llegim no entenem el que llegim, la lectura no és eficaç. Així, podríem dir que l'**eficàcia** i la **comprensió lectora** són una mateixa cosa.

Eficàcia

L'eficàcia consisteix a aconseguir els objectius que ens proposem.

L'**eficiència lectora** consisteix a comprendre el text en **un temps mínim**. Si comprenem el que llegim però necessitem dedicar-hi massa temps, la lectura no és eficient. Serem eficients en la lectura quan en la comprensió hi invertim un temps mínim. Per tant, millorar la nostra **velocitat lectora** facilita rendibilitzar el nostre temps d'estudi.

Eficiència

L'eficiència està enfocada a saber utilitzar els recursos de la millor manera, a aconseguir els objectius en el temps mínim.

Llegirem d'una manera eficient quan aconseguim combinar la velocitat i la comprensió en la lectura d'un text.

Activitat

Feu l'activitat 1: "L'eficiència lectora", que trobareu al subapartat "Activitats i recursos".

1.1. Tipus de lectura

En enfrontar-nos a un text escrit o un document multimèdia no sempre tenim el mateix objectiu de lectura. Hi ha vegades que llegim per entretenir-nos, d'altres llegim per cercar una informació concreta, mentre que d'altres necessitem analitzar un text per a entendre'n per complet el contingut...

Segons l'objectiu pel qual llegim un text (per què llegim aquest text?, què en volem treure?...) podem distingir diferents tipus de lectura.

Algunes tipologies de lectura són:

1) **Lectura per a l'estudi:** l'objectiu d'aquesta lectura és comprendre el contingut del text i memoritzar-lo, assimilar-lo de manera que el puguem aplicar en els contextos que pertoqui. Aquest tipus de lectura demana una lectura pausada i analítica que permeti captar el màxim del contingut. Aporta un alt nivell de comprensió.

2) **Lectura d'entreteniment:** aquesta lectura la fem per plaer; interessa comprendre el significat del contingut del text però no n'és l'objectiu principal. L'objectiu principal és gaudir llegint i gaudir del que el text aporta. És una lectura relaxada.

3) **Lectura general:** l'objectiu de la lectura és fer-se una idea general del contingut del text. Per tant, és una lectura ràpida del text, però sense la intenció de comprendre'n tot el contingut. Podem dir que la comprensió és baixa perquè el que interessa és anar de pressa per a saber de què parla el text.

4) **Lectura de reconeixement:** l'objectiu de la lectura és buscar una dada concreta o un aspecte específic que creiem que podem trobar en el text. En aquest cas, no hi ha comprensió del text, ni tan sols podem dir que el llegim; senzillament, fem una ullada al text de pressa.

Els diferents **tipus de lectura** marcaran també la **velocitat** a la qual decidirem llegir i el **grau de comprensió** del text que volem assolir. Per exemple, llegirem d'una manera més pausada i analítica un text d'estudi que no pas quan llegim un text per tenir només una idea general del que diu.

Activitat

Feu l'activitat 2: "Per què lleigeixo?", que trobareu al subapartat "Activitats i recursos".

Objectius de lectura

Els objectius de lectura són els motius o finalitats pels quals estem llegint un text. Aquests objectius poden ser més o menys explícits, podem ser més o menys conscients que els tenim marcats. Però tota lectura respon a un objectiu.

Exemples d'objectius de lectura

Poden ser exemples d'objectius de lectura: distreure's, informar-se, cercar informació concreta, tenir una visió general del tema, comprendre el text en tota la complexitat i l'abast, pensar i entendre els continguts de les assignatures d'estudi, estudiar per afrontar un examen...

1.2. La velocitat lectora

Normalment es parla de la **velocitat lectora** referint-nos al **nombre de paraules per minut** que som capaços de llegir.

Però la velocitat lectora sobretot pren sentit quan facilita la comprensió lectora, és a dir, quan ajuda a assolir el nostre objectiu, que és millorar la comprensió dels textos escrits.

La velocitat lectora i la comprensió lectora no són incompatibles, sinó necessàries per a una lectura eficient.

Reflexió

Llegir a poc a poc, lentament, no sempre significa que entengueu millor el que llegiu. Hi ha diferents tècniques per a millorar la velocitat a la qual llegim. Us pot ser útil cercar i entrenar la vostra velocitat lectora.

La velocitat a la qual llegim està lligada a com la nostra vista accedeix a desxifrar les grafies, però també a la finalitat de la lectura, a la tipologia de textos, als coneixements previs que tenim sobre el tema que llegim, etc.

En qualsevol cas, l'ideal és **adaptar el ritme de lectura a la finalitat del que es llegeix i al tipus de lectura**. Això es diu *flexibilitat lectora*.

La **flexibilitat lectora** consisteix a adequar la velocitat als objectius de la lectura, tenint en compte la dificultat i la familiaritat del text que volem llegir. Per exemple, si el text és fàcil, podrem llegir més ràpidament; en canvi, si el text és més complex, la lectura serà més lenta.

Per tant, no es tracta de llegir ràpidament d'una manera indiscriminada, sinó que adaptarem el ritme de lectura, la velocitat a què llegim, segons la situació de lectura (objectiu de la lectura, dificultat del text i familiaritat del contingut).

L'objectiu de la lectura serà un dels aspectes que determinarà la velocitat de lectura.

1.3. La comprensió lectora

Per a comprendre el significat d'un text és molt útil fer ús d'una sèrie d'estratègies en el moment en què llegim el text. Hi ha diferents maneres i condicions de dur a terme l'activitat lectora que fan que una *manera de llegir* sigui més adequada que l'altra.

Per a **comprendre un text** cal focalitzar l'atenció i la concentració en el que llegim i fer-ne una **lectura activa**.

Llegir d'una manera activa vol dir que, mentre anem llegint el text, fem altres accions que ajuden a comprendre el que el text aporta. No sols llegirem el text de forma seguida, sinó que **farem altres processos** que ajuden a **reflexionar**

sobre el que llegim, a relacionar el text amb els coneixements previs que tinguem sobre el tema de manera que tingui un significat per a nosaltres i a identificar la **nova informació** que aporta el text per a incorporar-la amb la que ja sabem.

La **lectura ràpida**, la **lectura detallada del text** i el **subratllat** són els processos bàsics que ajuden a comprendre el sentit ple del text.

1.3.1. La lectura ràpida del text

La **lectura ràpida** o **prelectura** consisteix a llegir d'una manera ràpida el text complet amb l'objectiu d'obtenir-ne una primera idea sobre el contingut.

Aquesta primera lectura ràpida d'un text amb un temps mínim també rep el nom de *skimming*.

1) Per què cal fer una lectura ràpida d'un text?

Pot ser útil fer-ne una lectura ràpida per a **tenir una idea general d'un tema** d'estudi o de qualsevol altre text en què de moment només interressi identificar **de què parla**. Aquesta primera lectura ràpida permet aproximar-nos al que el text aporta; és el primer pas per a anar comprenent el que el text transmet.

Podem fer una lectura ràpida d'un text en diferents moments o per diferents finalitats com, per exemple:

- La podem utilitzar en un text concret, abans de fer-ne una lectura més detallada.
- També pot ser útil per a fer una ullada general al contingut sencer d'una matèria de manera que ràpidament puguem tenir una visió global del tema en qüestió.
- Per a identificar el contingut d'un llibre o la cerca en una enciclopèdia i decidir així ens interessa o no llegir-lo tot.

2) Com fem una lectura ràpida d'un text?

Fer la lectura ràpida o prelectura d'un text consisteix a:

Skim

Skim és una paraula anglesa que significa 'tractar superficialment'. Exemple: *to skim through a book* significaria *fullejar un llibre*.

Referència extreta del diccionari *Collins Universal* espanyol-anglès.

a) **Llegir per sobre** i d'una manera ràpida el text sencer. En una lectura per sobre del text, com que té la finalitat bàsica d'identificar la idea general del text, **no cal aturar-se a saber el significat de cadascuna de les paraules que conté**. Així, doncs, també servirà per a detectar allò que no entenem i que potser més endavant pot interessar esbrinar o analitzar amb més profunditat.

Aquesta primera lectura s'ha de fer en un temps mínim. El temps de lectura dependrà de la longitud del text, però s'acostuma a dir que no ha de passar de cinc minuts.

b) Un cop finalitzada la lectura ràpida del text, **plantejar-se qüestions concretes** que facilitin fer suposicions o hipòtesis sobre el seu contingut i sobre el que acabem de llegir ràpidament.

Models de qüestions que es poden plantejar

- Què em suggereix el títol?
- Què és el que és més importat?
- Què sé d'aquest tema?
- Quina relació té aquest tema amb l'anterior?
- Quina relació té aquest tema amb el que ve a continuació?
- Què vol dir l'autor?
- Podria emetre alguna opinió personal sobre aquest tema?

Respondre mentalment a qüestions sobre el text ajuda a concretar la idea que se n'ha extret sobre el contingut en aquesta primera lectura.

Exemple de lectura ràpida dels temes d'una matèria d'estudi

Per tal de fer una lectura ràpida dels temes d'una matèria d'estudi a partir d'un material d'estudi i amb l'objectiu de reconèixer quins continguts treballarem podem procedir llegint:

- Els títols i subtítols de la matèria.
- L'índex de continguts del material d'estudi.
- Els títols i subtítols dels apartats.
- Els paràgrafs i les paraules destacats (negretes, cursives...).
- Els gràfics, fotografies i il·lustracions.

Amb aquesta primera lectura ràpida només s'obté una idea general del que aporta el text, s'anticipa la totalitat del seu contingut a partir de suposicions; però si es vol conèixer, comprendre i recordar tot el contingut que aporta el text, cal fer-ne una lectura detallada, ja que és la que ajuda a comprendre la totalitat del text.

Activitat

Feu l'activitat 3: "De què va aquest article?", que trobareu al subapartat "Activitats i recursos".

1.3.2. La lectura detallada del text

Després de fer una lectura ràpida d'un text, ja sabem de què parla, ens n'hem fet una primera idea, tenim una hipòtesi formulada sobre el que exposa. El pas següent és fer una relectura o lectura detallada del text escanejant-ne visualment el contingut.

La lectura detallada o l'escaneig del text consisteix a recórrer el text **buscant les dades i informacions concretes** que puguin ser útils per a comprendre'n el contingut. En fer-ho, comprovarem si les hipòtesis que havíem fet en la primera lectura són certes.

En aquesta segona fase es tracta d'identificar quines són les aportacions més rellevants del text, captar-ne les idees principals... És el moment de fer una lectura completa i detallada del text.

Aquesta lectura detallada d'un text explorant-ne el contingut també rep el nom de *scanning*.

1) Per què fem una lectura detallada del text?

Fer front a la lectura d'un text quan l'objectiu és comprendre'n i recordar-ne el contingut implica anar més enllà d'identificar només la idea general del text o identificar-ne les idees secundàries. Llegir els textos per a comprendre'ls comporta analitzar-ne més detalladament el contingut.

La lectura detallada del text és la que en permet **comprendre el sentit complet**.

Scan

Scan és una paraula anglesa que significa 'examinar', 'explorar'.

Referència extreta del diccionari *Collins Universal* espanyol-anglès.

La lectura detallada analitzant el contingut del text és molt útil per a:

- Comprendre plenament el contingut d'un text concret.
- Treballar amb profunditat el contingut d'una matèria de manera que permeti preparar-la per a l'estudi posterior.
- Preparar el text per a elaborar-ne un resum, un esquema o un comentari de text.

2) Com hem de fer una lectura detallada del text ?

La lectura detallada permet analitzar el contingut d'un text. Aquest procés es pot fer seguint les pautes següents:

a) **Llegir paràgraf per paràgraf**: es tracta de llegir cadascun dels paràgrafs que conté el text, ja que generalment cadascun conté una sola idea principal (en alguns textos, però, i segons l'estil de l'autor, podem trobar paràgrafs sense cap idea principal o a vegades amb més d'una).

b) **Aclarir el significat de les paraules o dels mots** poc clars: és el moment de cercar el significat de les paraules desconegudes.

c) **Reflexionar** sobre la informació que aporta cada paràgraf fent **anotacions al marge**. Una vegada llegit el paràgraf és recomanable aturar-se un moment per respondre's, encara que sigui mentalment, qüestions com:

- Què em diu el tema?
- De què em parla aquest paràgraf?
- Quina és la idea que desenvolupa?
- Per què?
- On?
- A què fa referència?
- Què significa aquesta paraula?

Reflexió

Formular preguntes ajuda a llegir comprensivament, a aprendre millor els temes d'estudi, a consolidar el que heu après i relacionar les idees.

Anotar al marge d'una manera sintètica i directa **les respostes** a aquest tipus de qüestions ajuda a recollir els conceptes principals que aporta cada paràgraf i el conjunt del text.

d) Fixar-se en l'**estructura**, els marges, els gràfics, la presentació i les paraules clau del text també pot ajudar a entendre'n el contingut.

Per a treure més fruit d'aquesta lectura més minuciosa i analítica és molt útil aplicar altres procediments que permetin recollir i seleccionar la informació rellevant, com ho són **el subratllat** i **el resum** del text. O organitzar aquesta informació i elaborar-la per a la seva comprensió com és el cas dels **esquemes**. I en cas que fos necessari fer una interpretació més personal de la informació que aporta el text, els **quadres sinòptics** i els **mapes conceptuais** són eines adients, ja que permeten establir relacions entre diferents informacions.

Comprendre el text ajuda a recordar-lo més fàcilment.

Activitat

Feu l'activitat 4: "Exactament, de què parla?", que trobareu al subapartat "Activitats i recursos".

1.4. La lectura de documents multimèdia

Actualment en els nostres estudis utilitzem cada vegada més documents multimèdia. Les característiques d'aquests documents fan necessari tenir unes consideracions específiques per a afrontar la lectura de manera que aquesta no deixi de ser eficient.

1) Com són els documents multimèdia ?

Entenem que un document de text sovint és un document lineal, discursiu, format majoritàriament de text. En canvi, quan es fa referència a **documents multimèdia**, es parla de documents que poden incloure text, però també imatges, so, animacions i sobretot enllaços o *links* que condueixen a altres parts del document o a altres documents.

Moltes de les pàgines web són un bon exemple de documents multimèdia que habitualment utilitzem en les consultes a Internet per a cercar i seleccionar informació.

Es tracta de trobar quins avantatges i inconvenients té utilitzar Internet, quan es fa servir per a l'estudi d'un tema. En tot cas, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) s'han de convertir en una eina eficaç d'aprenentatge.

És indiscutible que es pot assenyalar com un avantatge de l'accés a la informació a través d'Internet, la facilitat que dona **per a accedir al gran ventall de continguts** que permeten completar un tema d'estudi (textos, llibres, citacions, materials d'estudi, biblioteques virtuals, enciclopèdies i diccionaris en línia...), aprofundir-hi i trobar-ne aclariments. D'altra banda, aquest gran ventall d'informació i els enllaços que sovint inclouen generen diferents **itineraris de lectura** que poden comportar que la lectura es desviï de l'objectiu i de la finalitat que pretenia, cosa que fa que la lectura es dispersi i que el lector es col·lapsi per excés d'informació.

2) Com s'han de llegir documents multimèdia ?

En els documents multimèdia s'accedeix als diferents continguts i informacions del text a partir de menús, enllaços, barres de navegació... que fan que la lectura del document pugui ser més personalitzada i flexible. És a dir, des d'un mateix punt de partida cada lector pot prioritzar la lectura d'unes informacions enfront d'unes altres.

Multimèdia

El terme **multimèdia** s'utilitza per a fer referència a qualsevol objecte o sistema que utilitza múltiples mitjans d'expressió (físics o digitals) per a presentar o comunicar informació. Fa referència a la capacitat de presentar simultàniament informació diversa com a part d'un disseny comú.

Reflexió

Avui dia els llibres digitals (*ebooks*), els *podcasts*... s'han convertit en un suport per a presentar i fer-nos arribar informació.

Reflexió

L'objectiu de lectura ha de ser clar.

En els **documents multimèdia**, les diferents tipologies de dades (textos, imatges, so, vídeo, animació...) estan **integrades** en una mateixa presentació i, en alguns casos, l'usuari hi pot **interaccionar**. Per tant, el lector ha de **prendre decisions** sobre com ha de llegir aquest document.

Reflexió

S'han de prendre decisions respecte al que cal llegir en cada moment.

Per a fer una lectura eficient dels documents multimèdia i millorar el rendiment en l'estudi a partir d'aquest tipus de documents i de la consulta a informacions d'Internet hi ha certes recomanacions que val la pena tenir presents:

a) No perdre l'objectiu de vista: en la cerca d'informacions a Internet és convenient definir prèviament l'objectiu i la tipologia d'informació que es vol trobar i tenir-ho present mentre duri la cerca, per tal de prendre decisions sobre què interessa llegir i com interessa llegir cada part d'aquest document.

b) Marcar-se un temps per a la cerca de la informació: això permet no perdre el control del temps. S'ha de valorar si la inversió de temps que es dedica a trobar una informació és rendible, si es destina una dedicació de temps ajustada o s'han de variar els mitjans de recerca de la informació.

c) Evitar l'accés a altres tipus d'enllaços i informacions que no se centrin en l'objecte de cerca o d'estudi: quan es fa una cerca de pàgines web o es llegeixen documents multimèdia, hi ha certs enllaços o recursos que es presenten que poden ser atractius o que poden ser interessants per a altres cerques però que, en aquest moment, no formen part del nostre objectiu. Utilitzar marcadors web, desar com a favorit o etiquetar els enllaços que puguin semblar interessants per a altres cerques, permetrà poder accedir en un altre moment a la informació que ha quedat pendent de consultar, de llegir.

d) Utilitzar estratègies de cerca i eines d'organització de la informació digital: utilitzar claus de cerca per Internet que permetin anar més directament a la informació que interessa llegir i consultar i crear marcadors i etiquetes que permetin classificar la informació dels continguts del web, faciliten l'accés a la informació de la Xarxa i poden ser una bona inversió en la millora del rendiment del temps dedicat a la cerca i lectura d'informacions d'Internet i documents multimèdia.

Avaluació dels resultats d'una cerca a Internet

Al Web hi ha infinitat d'informació sobre un tema, però cal ser crítics amb els resultats de la cerca ja que tot-hom pot publicar al Web, hi ha pàgines no actualitzades i no tot el contingut que s'hi troba és de qualitat.

Algunes estratègies per a una cerca eficient a Internet

- Ser específic en la cerca.
- Fer ús de termes acadèmics.
- Escriure frases exactes inserint-les entre cometes.
- Utilitzar *el + i el -* per a forçar o excloure paraules que vulgueu que apareguin o no a la cerca.
- Afegir davant la descripció de la cerca la clau *intitle*: per a cercar directament el títol d'una pàgina.
- Afegir la clau *site*: i especificar-la per a cercar directament en un domini específic (.org, .edu, .cat...).
- Afegir la clau *filetype*: i especificar-la per a cercar directament en un tipus de fitxer (.doc, .odt, .pdf, .xls, .ppt...).

Activitat

Feu l'activitat 5: "Quina informació busco?", que trobareu al subapartat "Activitats i recursos".

2. Selecció de la informació: el subratllat

Sabem que en la majoria de textos escrits hi ha sempre una informació que és més rellevant que una altra o que en un moment concret interessa més que una altra. Identificar la informació rellevant d'un text és una tasca imprescindible per a poder-lo comprendre.

El **subratllat** és un procediment que facilita identificar i seleccionar la informació important del text i comprendre la informació escrita.

Per tant, quan l'objectiu que plantegem en la lectura és entendre la informació escrita, l'ús del subratllat mentre llegim serà de gran ajuda.

2.1. El subratllat

Subratllar un text mentre el llegim en facilita la comprensió, ja que en subratllar centrem l'atenció en la cerca i selecció d'informació; facilita fer-ne una lectura activa. A la vegada tenir un text en el qual hi ha subratllat el que és més important, en el qual queda treballat i destacat el seu contingut fonamental, en facilita la lectura posterior: podem tornar a llegir el text fixant-nos en el que hem seleccionant com a important.

Haver fet aquest treball d'anàlisi del text que comporta haver-lo subratllat, ja ajuda a integrar les idees que aporta el text amb les que nosaltres ja teníem respecte del seu contingut. Per tant, subratllar el text ajuda a comprendre'l i també que sigui més fàcil poder-lo memoritzar.

1) Què és el subratllat?

Subratllar és assenyalar d'una manera gràfica sobre el text les idees més importants, destacar les idees fonamentals del text.

Lectura activa

Llegir d'una manera activa és llegir pensant en allò que llegiu. És a dir, una lectura en la qual analitzeu el que llegiu, mentre ho feu. A vegades podeu estar llegint i pensant en una altra cosa.

Concentració i atenció en el procés lector

El subratllat ajuda a concentrar-se en l'estudi dels textos escrits, a centrar l'atenció en el que llegim, ja que força a pensar en allò que es llegeix.

Exemple de text subratllat

24/5/2010 EL PERIÓDICO LA RODA

Gènere i poder en el món laboral

ANTONI SERRA RAMONEDA

Són moltes les dades que donen la raó a les dones quan denuncien discriminació laboral, especialment en termes salarials. Allò de la mateixa feina la mateixa remuneració no sembla que valgui quan hi ha diferències de gènere. Una font tan fiable com el Departament de Treball dels EUA demostra que, en el primer trimestre del 2010, entre els treballadors amb més de 35 hores setmanals de presència, la remuneració mitjana de les dones arriba només al 79% de la dels homes. Així mateix, una enquesta entre els màxims responsables d'1,1 milions d'empreses, dels quals només quasi la quarta part eren dones, va posar en relleu que, també en mitjana, la remuneració de les dones només representava el 75% de la dels de l'altre gènere.

Però, en els últims temps, als EUA l'empenta femenina n'ha portat algunes al càrrec executiu màxim de les empreses de dimensions més grans, tot i que encara s'està molt lluny de la paritat. En 16 de les 500 megafirmes integrades a l'índex borsari S & P és una dona qui en porta les regnes. El que és curiós és que la seva remuneració anual mitjana, 14,2 milions de dòlars –que no és cosa de no res– va ser un 43% més elevada que la dels seus col·legues masculins. Dues senyores destaquen: Carol A. Bartz, de Yahoo, que va aconseguir en l'últim exercici fiscal més de 47 milions de dòlars, i Irene B. Rosenfeld, de Kraft Foods, que es va quedar en 26.

Sovint hem sentit l'argument que el món seria més plàcid si el poder estigués en mans femenines. El fet que no tinguin tanta agressivitat, ambició i supèrbia suavitzaria els conflictes i les desigualtats que afligeixen la nostra societat. Però les xifres exposades fan pensar. Experts en selecció de personal les justifiquen amb un argument darwinista. Només les dones més fortes, resistents i persistents han pogut arribar a les poltrones de les grans empreses. És a dir, les que tenen els trets que més es valoren entre els graduats de les escoles de negocis i en els ambients masculins. El dubte és si les diferències estan en els gens o en els mecanismes competitiu que permeten assolir les situacions de poder.

Antoni Serra Ramoneda, "Gènere i poder en el món laboral", *El Periódico* 24/5/2010

Exemples concrets

Curiositat

El subratllat és una tècnica senzilla que ajuda a fer una lectura comprensiva del text i permet preparar-lo per a elaborar-ne resums, esquemes i quadres sinòptics.

2) Per què subratllem un text?

Subratllem el text per a comprendre'l i preparar-lo per a l'estudi posterior.

L'objectiu del subratllat és **destacar les idees essencials** d'un text, però a la vegada facilita:

- **Mantenir l'atenció** mentre llegim.
- **Desenvolupar i aplicar** funcions mentals d'anàlisi, observació i jerarquització.
- **Organitzar i comprendre** el que llegim.
- **Repasar** el contingut del text, ja que permet identificar-ne ràpidament les idees principals.

Tipus de subratllat

Hi ha diferents tipus de subratllat: lineal, estructural i de reforç o marques.

- **Preparar el material** escrit per a elaboracions posteriors (resums, esquemes, quadres sinòptics...).

3) Com es fa un subratllat?

Per a subratllar un text es tracta que, a mesura que llegim el text anem destacant, normalment amb una línia, les paraules o frases que volem destacar.

Amb què subratllo?

Subratllar amb llapis permet esborrar les parts que en revisar el text es considerin mal subratllades.

Quins aspectes hem de tenir en compte per a subratllar:

a) Subratllar en la segona lectura del text. Es recomana subratllar el text un cop ja se n'ha fet una primera lectura ràpida, sabem de què parla i, en una segona lectura, interessa conèixer-ne més a fons el contingut. Per tant, **el subratllat s'acostuma a aplicar en la segona lectura completa del text.**

b) Subratllar el que és fonamental. A mesura que anem fent aquesta segona lectura més detinguda del text, hem d'anar identificant les idees que són fonamentals. Hem de subratllar totes les idees que considerem principals i no més aquestes.

En cada paràgraf del text hem de fixar-nos si hi identifiquem alguna idea fonamental. Reflexionar-ho paràgraf per paràgraf permet que no s'escapi cap contingut important (no vol pas dir que en tots els paràgrafs hi trobem una idea per subratllar, es tracta de valorar-ho).

És recomanable destacar la idea que sigui la síntesi del contingut del text de manera diferent de la resta d'idees fonamentals perquè sigui ràpid identificar-la.

Reflexió

Subratllar només algunes idees principals farà que perdem contingut del text.

Subratllar massa farà que no tingui sentit haver subratllat el text, no servirà per a distingir el que és fonamental del que no.

Usar el diccionari

No s'ha d'oblidar consultar el diccionari si hi ha paraules que no es coneixen o no es comprenen prou bé.

Com es pot identificar una idea principal

- Si en un paràgraf suprimim una frase o frases i, en fer-ho, el paràgraf perd tot el sentit, vol dir que la frase que falta és la principal, és la que interessa subratllar.
- Si hi ha paraules que a vegades tal qual o a vegades a partir de sinònims, es repeteixen molt al llarg del text, vol dir que són clau per a entendre el contingut del text; interessa recollir-les en el subratllat.
- Sovint, quan es vol introduir un concepte nou en un text o remarcar-lo, s'usen frases de l'estil: *Com a punt de partida*, *La qüestió principal*, *Com a conclusió direm*, *Finalment i per concloure...* Fixar-nos en aquestes frases introductòries pot ajudar a trobar les frases importants per subratllar.

Quina quantitat de text he de subratllar

És clar que la quantitat de text per subratllar depèn d'altres aspectes com la finalitat del subratllat, la tipologia de text, i que l'important és que reculli les idees fonamentals que interessen segons el que vulguem extreure del text, però normalment s'acostuma a dir que **la quantitat de paraules subratllades no ha de ser superior a la quarta part del total del text que cal subratllar.**

c) Subratllar **paraules o frases curtes**. Podem subratllar paraules o frases curtes, sempre de manera que formin part de les idees principals del text i que llegint la part subratllada puguem comprendre el que vol dir el paràgraf o, al final del subratllat, tot el text.

Es recomana subratllar bàsicament: les idees fonamentals, les paraules clau, els noms propis, les dates o les dades que siguin rellevants. Aquestes paraules o frases han de ser clau per a la comprensió del text.

d) **Tornar a llegir el que hem subratllat**. Un cop subratllat tot el text és recomanable fer-ne una última lectura, ara només del que s'ha subratllat. Llegir el que hem subratllat ha de permetre comprendre el contingut del text. Si l'heu subratllat bé, només llegint el text subratllat és suficient. Si en fer-ho hi ha aspectes que veiem que no queden subratllats, és el moment de revisar-ho i incloure'ls.

Una manera de saber si hem subratllat correctament un text pot ser intentar trobar les respostes respecte al contingut del text de preguntes com: *què, com, quan, qui i per què*. En el cas del material d'estudi, respondre a aquestes preguntes permet recollir la informació més important.

2.2. Tipus de subratllat

A partir d'un mateix text podem fer diferents tipus de subratllat depenent del que en vulguem treure de la lectura, segons la tipologia del text o quina sigui la seva complexitat.

Sobretot en el casos de textos molt llargs o complexos com ho poden ser els textos d'estudi, utilitzar diferents tipus de subratllat permet establir jerarquies segons la importància de les idees.

Ús de diferents tipologies de subratllat per a jerarquitzar la importància de les idees del text

- Idea general: en requadre
- Idea principal: subratllat doble o **en vermell**
- Idees secundàries: subratllat simple d'una sola línia o **en blau**
- Identificació del contingut del paràgraf: anotar-ne al marge dret el tipus de contingut que trobem en aquell paràgraf.

Definició

Hi ha diferents tipus de subratllat que podem aplicar en un text per a seleccionar la informació:

1) **Subratllat lineal**. En el subratllat lineal es destaca la informació traçant **línies horitzontals sota les paraules o frases** que volem remarcar. Aquestes línies poden ser de diferents formes o colors. Combinar en un mateix text diferents tipus de línies o diferents colors pot ajudar a establir jerarquies entre el que subratllem.

Les paraules clau

Les paraules clau són conceptes que aporten molt significat al text i que sovint es relacionen amb idees principals del text.

Reflexió

S'ha de vigilar també no abusar de l'ús de diferents subratllats. Recordem que la clau és que el subratllat ha de ser útil.

Exemple de text subratllat lineal

Polisèmia i monosèmia

Si bé és força usual que un mot tingui diferents significats, tampoc no és estrany que un mot en tingui només un. En aquest cas es parla de mots monosèmics, i en són nu bon exemple la majoria de termes científics. Però la majoria dels mots més coneguts i utilitzats són polisèmics. I és que la polisèmia sol anar lligada a la freqüència d'ús.

El subratllat lineal ajuda a extreure el contingut principal d'un text; per tant, és útil per a **preparar el text per a elaborar-ne un resum**.

2) **Subratllat estructural**. Consisteix a fer anotacions al marge del text que aporten informació respecte del contingut del text. Per a fer-ho:

- Es marca amb una línia vertical les línies o paràgrafs que vulguem destacar.
- S'inclou al costat de la línia vertical la paraula o anotació breu que identifiqui el contingut de les línies o paràgrafs marcats.

Exemple de text subratllat estructural

Opinió AVUI

Trossos
Vicenç Villatoro

Quadrar. Discurs. Rics

Quadrar. Zapatero creu –i potser té raó– que la seva única possibilitat de tornar a guanyar unes eleccions és mobilitzar l'electorat d'esquerrers per evitar el retorn de la dreta al poder. Zapatero sap, li agradi o no li agradi, que l'Estat espanyol ha de reduir el seu insostenible dèficit públic per tal de poder finançar el deute, i que això no és una conjura dels mercats, sinó una constatació del sentit comú. Zapatero sap que el més senzill i el més pràctic per aconseguir la retallada del dèficit passa per una sèrie de mesures impopulars, que afecten pensionistes i funcionaris i en general les capes mitjanes i els més febles. Són tres certeses simultànies. El problema és quadrar-les.

(...)

Vicenç Villatoro, "Quadrar. Discurs. Rics", *El Punt Avui* 21/05/2010)

Aquest subratllat ajuda a conèixer l'estructura del text, quins continguts inclou, com estan ordenades les idees. Per tant, és un subratllat útil per a **preparar el text per a elaborar-ne un esquema, un quadre sinòptic o un mapa conceptual**.

Models de paraules que identifiquen continguts

Paraules com *definició, característiques, elements, causes, conseqüències, circumstàncies...* poden ser models de paraules que identifiquen el contingut d'un paràgraf.

1

2

Opcions

3

3) Subratllat de reforç o marques. Es tracta d'utilitzar codis personals (lletres, paraules, signes) que permetin destacar qüestions importants del contingut del text i també reflexions sobre el contingut (dubtes, relacions, disconformitats, importància...) i anotar-ho, sovint, al marge.

Aquest tipus de subratllat és útil per a recollir aspectes relatius a la nostra comprensió del text. Per tant, **afavoreix la lectura crítica i l'elaboració de resums personalitzats i comentaris de text.**

Exemple de subratllat de reforç o marques

Opinió AVUI

Trossos

Vicenç Villatoro

Quadrar. Discurs. Rics

Quadrar. Zapatero creu –i potser té raó– que la seva única possibilitat de tornar a guanyar unes eleccions és mobilitzar l'electorat d'esquerres per evitar el retorn de la dreta al poder. Zapatero sap, li agradi o no li agradi, que l'Estat espanyol ha de reduir el seu insostenible dèficit públic per tal de poder finançar el deute, i que això no és una conjura dels mercats, sinó una constatació del sentit comú. Zapatero sap que el més senzill i el més pràctic per aconseguir la retallada del dèficit passa per una sèrie de mesures impopulars, que afecten pensionistes i funcionaris i en general les capes mitjanes i els més febles. Són tres certeses simultànies. El problema és quadrar-les.

Discurs. El problema de Zapatero és dur a terme una retallada social inevitable –que sempre hauria qualificat com de dretes– i al mateix temps continuar fent el discurs d'esquerres, que és l'únic que creu que pot donar-li la victòria. La medecina és amarga. Zapatero ha d'embolicar-la amb la dosi necessària de sucre esquerrà perquè el seu electorat se l'empassi. No pot deixar de donar la medecina. Busca el sucre. La millor opció per a Zapatero seria mantenir una agenda política on es parla poc d'economia i de crisi i es parla molt d'altres temes –Garzón, la guerra, la corrupció– en què pot fer discurs d'esquerres. Però això, que ha funcionat a estones, potser ja no és suficient.

Rics. De moment, per no perdre el perfil d'esquerres, ha dit que apujaria els impostos, però només als rics. Qui són els rics? Qui i a partir de quant et dóna el carnet de ric o et dóna el carnet de capa mitjana? N'hi ha prou amb això per aconseguir la reducció del dèficit a què està obligat? De moment, Zapatero ha deixat anar la frase. Ha posat amb urgència sucre verbal d'esquerres a la medecina amarga. Intenta quadrar necessitats i intuïcions que apunten en direccions contradictòries.

Vicenç Villatoro, "Quadrar. Discurs. Rics", *El Punt Avui* 21/05/2010)

Opcions

Problemes

Solucions

Activitat

Feu l'activitat 6: "Subratllar un text", que trobareu al subapartat "Activitats i recursos".

3. Recollida, organització i elaboració de la informació: el resum, els esquemes, els quadres sinòptics i els mapes conceptuals

Un cop s'ha comprès el text i se n'han sabut identificar les idees fonamentals, es tracta de recollir aquesta informació i organitzar-la per al treball i estudi posteriors.

Segons el tipus de text, el contingut i la forma com està exposada la informació, serà més útil utilitzar una manera de treballar amb la informació que aporta el text o una altra per tal d'entendre'n, recollir-ne i organitzar-ne el contingut.

Els resums, els esquemes, els quadres sinòptics i els mapes conceptuals són diferents opcions de treballar la informació dels textos escrits i documents multimèdia.

3.1. El resum

El resum permet fer una síntesi del contingut d'un text de manera que sigui útil per a treballar-lo i repassar-lo després, o que puguem aportar una mateixa informació d'una manera abreujada.

Quan parlem del *resum* ens referim al procés que comença amb la lectura del text i el subratllat per a acabar amb la redacció del resum. Convé també, abans del resum, tenir elaborat l'esquema del text.

1) Què és el resum?

El resum és l'expressió breu i sintètica de les idees principals d'un text. Consisteix a elaborar un text nou, a partir d'un altre text, que exposi amb paraules pròpies el contingut fonamental del text original d'una manera abreujada.

En el resum s'expressa el contingut del text d'una manera condensada, però **sense alterar-ne el contingut**. És a dir, no s'hi afegeix cap reflexió pròpia (valoracions, comentaris...) sinó que s'expressa d'una manera breu i fidel únicament el que el text exposa. Així, doncs, no s'utilitzen les frases principals del text de manera literal com les ha expressades l'autor, sinó com nosaltres les hem entès.

Resumir amb les pròpies paraules

Resumir el contingut dels textos expressant-lo amb les pròpies paraules és un bon exercici per a afrontar les proves escrites i per a elaborar l'exercici de resum d'un text abans de fer-ne el comentari.

Elaborar un **resum és també un procés**. Aquest procés comporta: la **lectura del text** per a aproximar-nos a la seva comprensió, la identificació de les idees principals del text a partir del **subratllat**, la **reelaboració** i la **incorporació de les idees** que aporta el text amb les que nosaltres tenim prèviament i, finalment l'**expressió coherent i sintètica** del seu contingut.

Així, doncs, en un resum podem escriure breument les idees centrals del text i explicar clarament les relacions que hi ha entre elles, reorganitzar d'una manera personal aquestes idees i escriure-les amb les pròpies paraules, sempre, però, sense alterar el contingut del text original.

2) Per què resumim un text?

Resumir un text permet tenir un recull sintètic del seu contingut, però elaborar el resum d'un text també ajuda a:

- Comprendre el que llegim i estudiem.
- Tenir preparats els textos per a repassar-los i estudiar-los.
- Treballar bàsicament la capacitat de síntesi.
- Exercitar l'expressió escrita tan necessària en la resolució d'exàmens i proves escrites.

Preparar les assignatures d'estudi

Elaborar els resums i/o esquemes dels temes d'estudi és una manera activa d'estudiar i de tenir preparat el material per a l'estudi i repàs posteriors.

Partir del subratllat

Per a elaborar el resum serà de gran ajuda partir dels diferents tipus de subratllat (a més del lineal, l'estructural i el de reforç o marques), ja que permeten haver treballat d'una manera més personal el contingut del text.

3) Com es fa un resum?

Per a fer el resum d'un text se n'ha d'haver fet la **lectura comprensiva** i el **subratllat** i/o **esquema**. És a dir, hi ha un treball previ amb el text, abans de procedir a elaborar-ne el resum.

Un cop fet aquest treball podem procedir a redactar el resum. Per a fer-ho:

a) Llegirem el text subratllat.

b) Ordenarem i agruparem les idees subratllades, unint les que s'assemblin entre elles. Els diferents subratllats utilitzats poden donar pistes sobre les idees que aporten informació semblant.

c) Procedirem a recollir el contingut del text subratllat d'una manera sintètica en una redacció nova. En aquesta redacció nova tindrem en compte que:

- El **resum ha de ser curt i incloure les idees rellevants**. El resum ha d'incloure les idees principals del text i d'una manera sintètica; per tant, les idees rellevants s'han d'expressar directament, explícitament i breument. Pot anar bé intentar reduir cada idea o punt essencial amb una frase. S'ha d'evitar afegir-hi aportacions pròpies que no haurien de formar part del resum d'un text.

Quant ha d'ocupar el resum?

S'acostuma a dir que el resum no ha de representar més de la quarta part de l'extensió del text original.

- **L'expressió ha de ser clara i precisa.** El resum ha d'exposar les idees fonamentals del text utilitzant paraules clares i precises. El text del resum també ha de mantenir una unitat que tingui sentit en llegir-la; és a dir, no es tracta només que sigui una enumeració d'idees. S'ha d'evitar incloure-hi expressions de l'estil: *l'autor diu, segons el text, en el text*, etc. Som nosaltres els autors i les autores del text nou que és una síntesi del text original.
- **L'estructura ha de ser coherent i lògica.** Les idees recollides en el resum han de guardar una coherència entre elles. És recomanable començar exposant les idees més generals i fonamentals per a anar-les concretant i explicant quan calgui. És important respectar l'ordre, la jerarquia i la connexió de les idees. Pot ser útil seguir l'estructura introducció-desenvolupament-conclusió.

d) Llegim el resum elaborat per assegurar-nos que hem assolit l'objectiu que hem plantejat: recollir sintèticament i coherentment totes les idees principals del text. Una manera de revisar el resum és fixar-nos si inclou les respostes a les preguntes que hem fet en el moment de subratllar el text, si podem comprendre el contingut del text només a partir del resum, sense haver de recórrer al text original.

Nota

Reviseu si podeu respondre les preguntes: *què, com, quan, qui i per què*.

És recomanable fixar-se especialment en els punts següents:

- Que contingui totes les idees principals.
- Que mantingui una estructura expositiva ordenada.
- Que el missatge estigui expressat de manera entenedora.
- Que la sintaxi, el lèxic i l'ortografia siguin correctes.

Activitat

Feu l'activitat 7: "Resumir un text", que trobareu al subapartat "Activitats i recursos".

3.2. Els esquemes

Els esquemes permeten obtenir una visió global i concreta de tot el contingut d'un text o tema d'estudi.

Quan parlem del procés d'elaboració d'un esquema hem de tenir en compte que aquest procés s'inicia amb la lectura comprensiva del text; inclou, per tant, el subratllat del text. Els esquemes poden ser també un bon punt de partida per a elaborar un resum.

1) Què és un esquema?

Un **esquema** és l'expressió gràfica de les idees fonamentals d'un text o tema d'estudi de manera que es mostren **classificades i jerarquitza-des lògicament**.

Un esquema complet ha d'incloure:

- Títol de l'esquema.
- Idees principals.
- Idees secundàries de cada idea principal.
- Els detalls de les idees secundàries (de manera jerarquitzada, sovint de la més general a la més concreta).

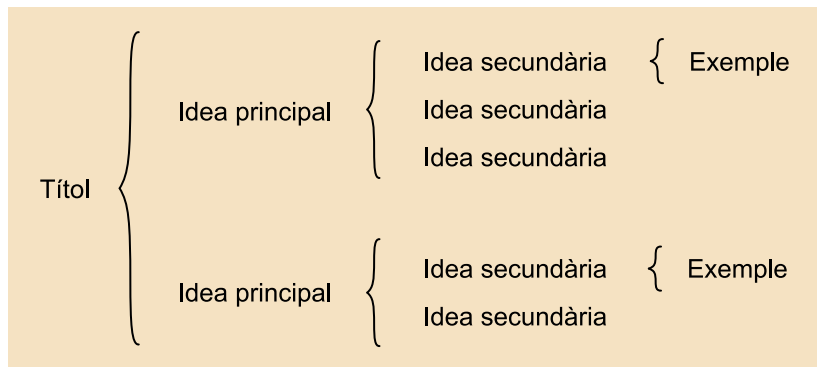
L'esquema ha de ser breu i clar, ha de permetre tenir una visió global del contingut del text o tema d'estudi.

2) Quins són els tipus d'esquemes més usuals?

Hi ha diferents tipus d'esquemes que poden ser útils per a recollir i sintetitzar la informació d'un text o d'un tema d'estudi.

Exemples de diferents tipologia d'esquemes

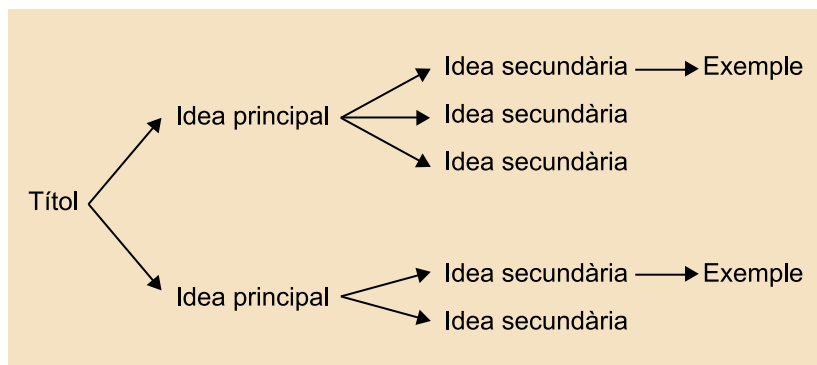
Exemple d'esquema de claus

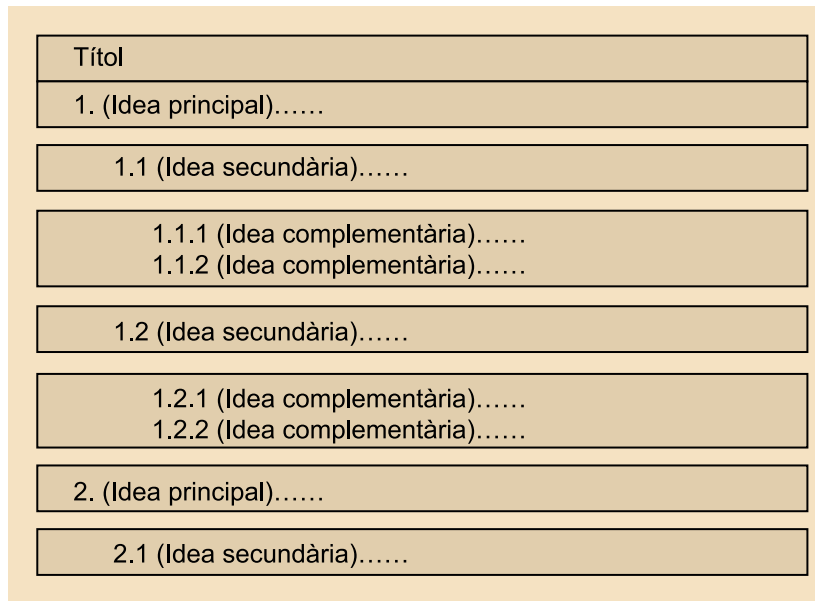
Nota

Els esquemes poden tenir moltes formes. L'important és que no continguin errors, siguin clars i facilitin la comprensió i l'estudi del text.

Exemple d'esquema de fletxes

Exemple d'esquema numèric

Els esquemes que habitualment s'utilitzen són els esquemes gràfics i els esquemes numèrics.

L'**esquema gràfic** és el que utilitza **claus i fletxes** per a organitzar la informació.

Mentre que l'**esquema numèric** és el que utilitza **nombres i/o lletres** per a recollir la informació d'una manera organitzada.

En qualsevol cas, els esquemes són diferents maneres de presentar visualment la informació i es tracta d'escollir el que sigui més útil segons el tipus d'informació que s'ha d'organitzar i recollir i segons l'estil de cadascú.

3) Per què elaborem esquemes d'un text?

Els esquemes són un bon instrument per a comprendre un text i són útils per a repassar i memoritzar el text o el tema treballats, sobretot en els casos que siguin d'elaboració pròpia.

Aplicats a la preparació d'una matèria d'estudi, donen una visió de conjunt dels continguts de la matèria i les relacions que hi ha entre els diferents temes de la matèria, molt útil sobretot quan hi ha gran quantitat d'informació per treballar, estudiar i memoritzar.

Elaborar un esquema també ajuda a:

- Comprendre el que llegim i estudiem.
- Tenir preparats els textos per a repassar-los i estudiar-los.
- Desenvolupar la capacitat de síntesi.

Reflexió

L'elaboració pròpia dels esquemes dels textos i temes d'estudi és una manera d'estudiar activa que facilita la comprensió i memorització.

- Expressar idees complexes amb poques paraules.
- Memoritzar la informació que hem esquematitzat.

4) Com es fa un esquema?

Per a fer l'esquema d'un text hi ha un treball previ: haver-ne fet la **lectura comprensiva i el subratllat**. L'ús dels diferents tipus de subratllat en el mateix text facilita la selecció, classificació i jerarquització de les idees.

Hi ha diferents maneres de fer un esquema, d'expressar com estan classificades i jerarquitzades les idees d'un text, però **un cop fet aquest treball previ de lectura i subratllat del text**, podem establir la resta de passos que cal seguir:

a) Localitzarem els apartats principals. Es tracta de rellegir el text identificant en cada paràgraf les idees generals o centrals i les paraules clau. És aconsellable fixar-se especialment en les frases i paraules subratllades.

b) Anotarem les idees d'una manera jeràrquica. Es tracta d'anar escrivint les idees i paraules que hem localitzat d'una manera jeràrquica. No segons l'ordre en què poden aparèixer en el text, sinó segons la seva importància.

És a dir, col·locarem progressivament les idees i paraules més importants en el mateix nivell per a, després, incloure en un altre nivell les idees secundàries. En aquesta ordenació tindrem en compte quina relació de dependència hi ha entre elles.

Tenint en compte que per a fer l'esquema del text partim del subratllat, les anotacions fetes al marge definiran l'esquelet de l'esquema, mentre que les paraules subratllades seran les que inclourem per a completar l'esquelet.

Tindrem així un primer esquema, que revisarem i ampliarem si cal. Fins i tot, si convé, afegirem alguna frase breu o idees secundàries importants.

c) Comprovarem que l'esquema és correcte. Per a revisar si l'esquema reflecteix el contingut fonamental del text, es tracta de llegir l'esquema elaborat i seguidament llegir el que havíeu subratllat en el text. Fixeu-vos si reconeixeu en l'esquema elaborat el contingut fonamental del text.

Tingueu en compte també:

- Si usa el mínim de paraules per a recollir les idees.
- Si ofereix una visió completa del contingut del text.
- Si les idees principals es reconeixen ràpidament.
- Si està organitzat d'una manera lògica.
- Si queden diferenciades les idees principals de les secundàries i complementàries.
- Si les relacions que s'estableixen entre les diferents idees són clares.

Reflexió

Sense un coneixement mínim del contingut del text no se'n pot fer un esquema.

Recordeu

Un esquema complet ha d'incloure:

- Títol de l'esquema.
- Idees principals.
- Idees secundàries de cada idea principal.
- Els detalls de les idees secundàries.

Reflexió

La pràctica habitual és el que més ajudarà a saber fer bons esquemes.

- Si la presentació és clara i visual i facilita la comprensió del text.

En l'elaboració de l'esquema tindrem en compte que sigui **clar** tant pel que fa a l'**expressió** com a l'**estructura**:

- Per a aconseguir **claredat en l'expressió** utilitzarem bàsicament paraules clau i només, de tant en tant, alguna frase. Un esquema no ha de contenir totes les paraules subratllades ni tal com apareixen en el text original; el més adient és sintetitzar-les de manera que puguem obtenir un esquema que contingui tota la informació rellevant del text i de la manera més visual que sigui possible.

Reflexió

Un esquema ha de permetre captar el contingut fonamental d'un text amb un sol cop de vista.

L'esquema s'ha d'elaborar amb el mínim de paraules possibles.

- Perquè l'**estructura** sigui **nítida i visual** deixarem marges amples i també es poden utilitzar signes que permetin destacar o distingir una informació (ús de diferents colors de lletra, subratllats, majúscules, diferents tipus de lletra o de diferent grandària i ús de signes convencionals).

Per tant, per a fer un esquema cal:

- Entendre bé el text i haver-ne seleccionat les idees centrals.
- Escriure les paraules clau i relacionar les idees.
- Escriure el mínim nombre de paraules.
- Triar un sistema d'esquematització clar i entenedor.

Activitat

Feu l'activitat 8: "Esquematitzar un text", que trobareu al subapartat "Activitats i recursos".

3.3. Els quadres sinòptics

Els quadres sinòptics permeten obtenir una visió sintètica del contingut d'un text i també comparar-ne les variables que hi apareixen.

Quan parlem del procés d'elaboració d'un quadre sinòptic hem de tenir en compte que aquest procés s'inicia amb la lectura comprensiva del text; inclou, per tant, el subratllat del text.

1) Què són els quadres sinòptics?

Un **quadre sinòptic** és un tipus d'esquema que **recull i estructura les idees d'un text en forma de quadre comparatiu** de manera que s'estableixen i es visualitzen les relacions entre les diferents variables.

Exemple de quadre sinòptic que recull el concepte de *posició social*

	Posició social	
	Rol	Estatus
Consisteix en:	Accions a les quals estem obligats per la nostra posició	Drets que se'ns reconeixen per la nostra posició
Caràcter	Dinàmic	Estàtic
Exemple	El rol d'entrenador de futbol ens obliga a decidir l'alineació i la tàctica, conèixer l'estat físic dels jugadors, responsabilitzar-nos de les derrotes...	L'estatus d'entrenador de futbol ens dóna dret a un reconeixement i al respecte per part dels jugadors, a un sou més bo i a certs privilegis respecte dels jugadors...

Font: *Filosofia i ciutadania*, Edebé.

2) Per què elaborem quadres sinòptics d'un text?

Els quadres sinòptics són molt útils per a comparar, contrastar i interpretar dades i variables d'un mateix text o de diferents fonts d'informació. Són, per tant, una eina que facilita la comprensió profunda del material d'estudi i afavoreixen la capacitat d'anàlisi i síntesi del contingut d'estudi.

Els quadres sinòptics faciliten el repàs ràpid d'un tema, ja que presenten la informació d'una manera molt estructurada, relacionada i visual.

Elaborar un quadre sinòptic ajuda també a:

- Recollir la informació de textos en què hi hagi moltes dades relacionades o a comparar-los (en són exemple textos que aporten informació sobre característiques, causes, conseqüències, percentatges, xifres...).
- Recollir i comparar informacions de diferents fonts.

3) Com es fa un quadre sinòptic?

Per a fer el quadre sinòptic d'un text hi ha un treball previ: haver-ne fet la **lectura comprensiva i el subratllat**.

L'ús del subratllat lineal ajuda a seleccionar les idees principals.

L'ús del subratllat estructural permet identificar l'estructura del text. Es tracta de sintetitzar amb una paraula o frase curta el contingut de cada apartat del text.

És a dir, l'ús de diferents tipus de subratllat en el mateix text facilita la selecció i classificació de les idees, i també la comparació i relació entre elles.

A partir d'aquí, per a elaborar un quadre sinòptic caldrà:

a) Decidir els criteris de classificació que volem incloure en el quadre. A partir de les diferents informacions que aporta el text o textos que cal sintetitzar i organitzar, es tracta d'identificar quins elements o característiques volem recollir.

Un cop feta aquesta selecció d'elements i característiques que cal incloure, cercarem la paraula o paraules que les identifiquin i que serveixin com a capçalera o títol d'aquesta tipologia de dades.

b) Construir el quadre amb el nombre de caselles corresponents. Un cop tinguem els elements i característiques identificats, decidirem en quina part del quadre els situarem: a la part horitzontal i a la part vertical.

A partir d'aquí i del nombre i tipologia de dades que hem d'incloure en el quadre sinòptic, calcularem el nombre de files (apartats horitzontals), columnes (apartats verticals) i requadres que hem de dibuixar.

Un cop presa aquesta decisió, dibuixarem el quadre i hi inclourem els títols o capçaleres que identifiquen les dades que cal recollir.

c) Emplenar les dades al lloc corresponent. Un cop tenim la base del quadre construïda amb les capçaleres o els títols corresponents, es tracta de cercar les dades en el text o textos i incloure-les en el requadre corresponent del quadre sinòptic.

Activitat

Feu l'activitat 9: "Un quadre sinòptic", que trobareu al subapartat "Activitats i recursos".

3.4. Els mapes conceptuais

Els mapes conceptuais permeten obtenir una visió de conjunt d'un tema. Això facilita la comprensió i el record de la informació i també permet obtenir arguments per a les nostres opinions sobre el tema treballat.

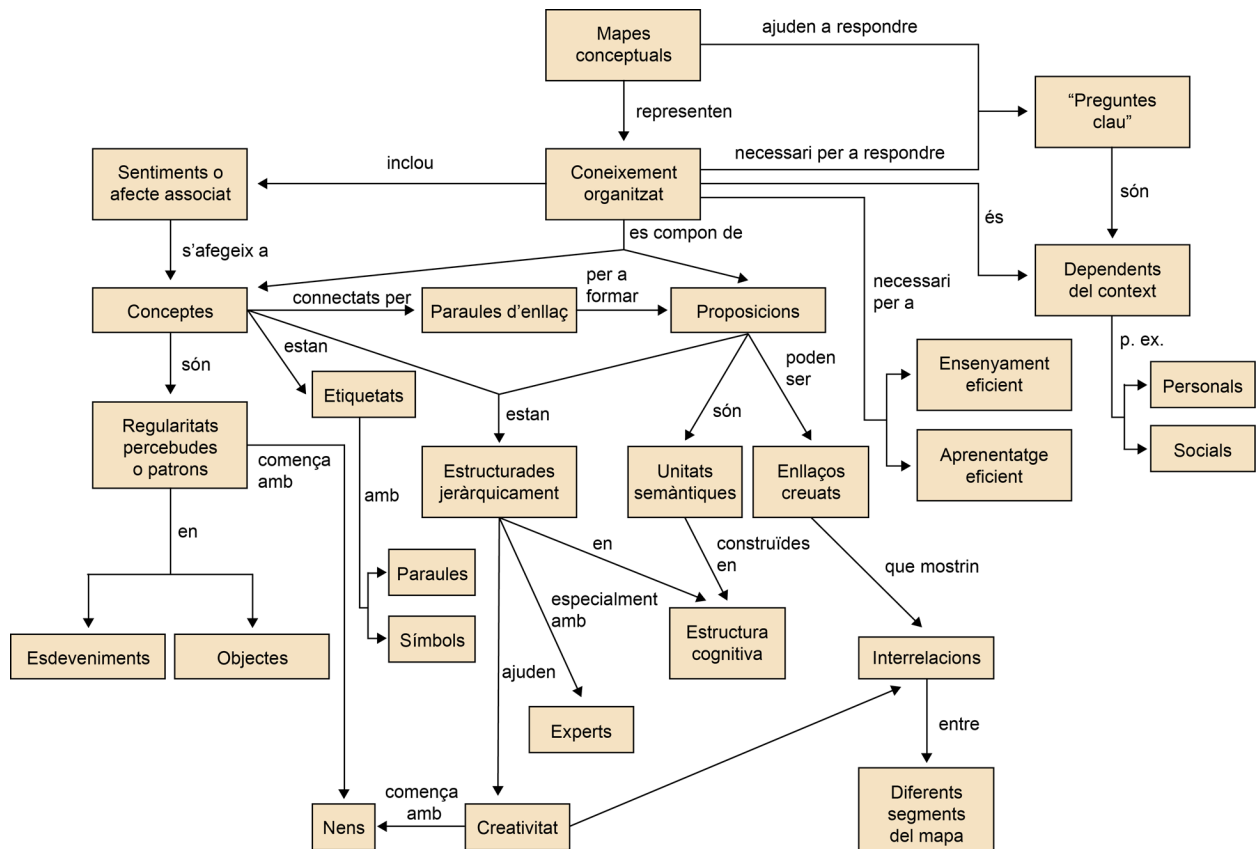
Quan parlem del procés d'elaboració d'un mapa conceptual no podem oblidar que el pas previ també és la lectura comprensiva del text, és a dir, la lectura i el subratllat.

Els mapes conceptuais són una eina molt útil per a l'elaboració de resums d'una informació o d'un tema d'estudi.

1) Què és un mapa conceptual?

Un **mapa conceptual** és una **classificació gràfica i esquemàtica** dels conceptes d'un tema de manera **jeràrquica** i en el qual es **reflecteixen** el tipus de **relacions** que hi ha **entre** els diferents **conceptes**.

Estructura d'un mapa conceptual

Mapa conceptual sobre els mapes conceptuais. Traducció del mapa publicat a l'article "the theory underlying concept maps and how to construct them", de J.D. Novak

Els mapes conceptuais són formats pels elements següents:

a) Els **conceptes**. Podríem dir que els conceptes són les paraules que tenen significat propi.

Exemples

- Exemples de paraules que podem considerar conceptes: *taula, cotxe, ànima, infant, terra, estrella, geografia...* Totes aquestes paraules tenen sentit per elles mateixes.
- Exemples de paraules que no podem considerar conceptes: *sembla, comporta, indica, serveix per, té...* Totes aquestes paraules no tenen sentit per elles mateixes.

b) Les **paraules d'enllaç**. Podríem dir que són les paraules que s'utilitzen per unir conceptes i indicar quina relació hi ha entre ells.

Exemples de paraules enllaç

Sembla, comporta, indica, serveix per, té...

c) Les **proposicions**. Podríem dir que una proposició és un sinònim de frase o oració. És a dir, dos o més conceptes units per paraules amb la finalitat de construir una unitat semàntica, una frase o una oració.

Exemple de proposició

“La Terra és el tercer dels planetes del sistema solar”.

Normalment, els conceptes es relacionen de les maneres següents:

- Un concepte forma part d'un altre: s'estableix una relació d'inclusió.

Exemples d'inclusió

- La Terra forma part del sistema solar.
- *Terra forma part de Sistema solar*
- Un concepte depèn d'un altre: la seva relació és subordinada.

Exemple de subordinació

L'èxit depèn de l'estudi.

- Un concepte n'inclou un altre: la seva relació és de supraordenació.

Exemple de supraordenació

Els organismes unicel·lulars **inclouen** els bacteris.

- Un concepte és causa d'un altre: s'estableix una relació causal.

Exemple de causa

La pluja és **causa de** la condensació del vapor d'aigua.

En el mapa conceptual es reflecteix el tipus de relacions que s'estableixen entre els conceptes.

Els mapes conceptuais són dinàmics. Això vol dir que els podem anar construint i completant a mesura que anem ampliant els coneixements i les informacions sobre un tema.

2) Per què elaborem mapes conceptuais d'un text?

Els quadres sinòptics són molt útils per a organitzar les idees i conèixer les relacions que s'estableixen entre elles. L'esforç d'elaboració del mapa conceptual d'un tema ajuda a la seva comprensió i facilita poder exposar-lo posteriorment amb claredat i amplitud.

Els mapes conceptuals també són una bona eina per a conèixer el que ja sabem sobre un tema i relacionar-ho amb la nova informació que obtenim.

El mapa conceptual és una eina que permet anar-la ampliant a mesura que anem incorporant coneixements nous sobre un tema.

Elaborar un mapa conceptual ajuda també a:

- Comparar i posar en comú amb altres persones els continguts i les interpretacions d'un tema.
- Preparar el guió d'un tema per a ser exposat, ja sigui oralment o per escrit.

3) Com es fa un mapa conceptual?

Per a fer el mapa conceptual d'un text hi ha un treball previ: haver-ne fet la **lectura comprensiva**. El subratllat lineal ajuda a tenir recollides les idees principals del text. Per a elaborar un mapa conceptual podem establir els passos següents:

Nota

Hi ha diferents programes que podem trobar a Internet i que permeten elaborar mapes conceptuals.

a) Elaborar una llista de les coses **que sabem** del tema sobre el qual elaborarem el mapa conceptual.

b) **Identificar** les idees principals del text que estem treballant i fer una llista amb els **conceptes inclosos en les idees principals**.

c) Decidir **quin concepte** dels relacionats prendrem com a punt de partida per a elaborar el mapa de conceptes.

d) **Ordenar** la resta de **conceptes** dels més generals als més específics.

e) **Concretar les relacions** que s'estableixen entre els diferents conceptes (relacions directes i relacions creuades).

f) **Construir el mapa conceptual** a partir dels conceptes seleccionats i les relacions que hem definit que s'estableixen entre ells.

g) **Revisar el mapa conceptual** elaborat. En la revisió cal fixar-se especialment en si el mapa reflecteix el que sabem sobre el tema, si les relacions establertes són certes o les hem de modificar, afegir o eliminar.

Activitat

Feu l'activitat 10: "Un mapa conceptual", que trobareu al subapartat "Activitats i recursos".

4. Activitats i recursos

4.1. Activitat 1: “L’eficiència lectora”

Objectius de l’activitat

- 1) Reflexionar sobre la pròpia competència en lectura ràpida i comprensió lectora a partir d’un text concret.

Enunciat de l’activitat

El text següent correspon a un article publicat en el diari *Avui*.

La “tweetpel·li”, en marxa

Es prepara a Barcelona el rodatge del primer film cooperatiu realitzat amb aportacions de “twittaires”. Els beneficis es destinaran a una ONG

AVUI.cat

Insitut Francès de Barcelona

Ult. Act. 21/05/2010 16:13

La primera *tweetpel·li* ja està en preparació. El projecte, nascut a Barcelona, consisteix a rodar un film cooperatiu realitzat amb aportacions de tots els *twittaires* que hi vulguin participar. I els beneficis de la comercialització del productes es destinaran a una ONG, que encara no s’ha triat.

La iniciativa és del periodista Valentí Sanjuan, que en el programa *Vist i no vist*, de Catalunya Ràdio, va convidar setanta usuaris de Twitter a debatre sobre les iniciatives que s’inicien a les noves xarxes socials.

El programa va ser un èxit i Sanjuan va plantejar, a través del canal de Twitter de *Vist i no vist*, la idea d’impulsar una pel·lícula cooperativa entre els membres de la comunitat.

El film, sense ànim de lucre, tindrà com a eix temàtic la xarxa social Twitter, i hi participaran més de 400 internautes per col·laborar en les tasques de disseny, fotografia, guió, direcció d’art i producció.

Tot i que tot l’equip està format per voluntaris que no rebran cap remuneració, algunes empreses del sector –Garage Films, Animals Films, Riedweg, Twist, Co-op, Grau Luminotec, Alkimia Films i The Bright Show– s’han ofert per ajudar en el projecte.

La trama constarà de sis històries diferents dirigides per sis directors, i són els mateixos *twittaires* els que estan creant la trama al canal del film.

El projecte, presentat aquest dijous a la nit a l’Institut Francès de Barcelona, vol donar a conèixer Twitter no només com a xarxa social sinó com a plataforma d’idees, obrir vies alternatives en el camp del cinema i convertir Catalunya en un referent en innovació en la producció de films i les xarxes socials.

Diari Avui - Cultura i comunicació

a) Feu una primera lectura ràpida del text amb l'objectiu d'identificar ràpidament *de què va* el text, que us en feu una idea general. No hauríeu de dedicar-hi més de dos o tres minuts. Tenir en compte el títol i subtítol del text us ajudaran a fer-vos una primera suposició sobre el contingut de què podria tractar.

Selecioneu quina de les opcions següents explica millor el contingut:

☐ Ja està en preparació la primera *tweetpel·li*.

☐ A partir d'un programa de ràdio s'ha aconseguit posar en funcionament una iniciativa per a crear la primera *tweetpel·li*. L'objectiu és difondre la xarxa Twitter com a plataforma d'idees i una via alternativa al cinema i Catalunya com un referent.

☐ Ja està en preparació la primera *tweetpel·li*, que vol dir que es rodarà un film cooperatiu fet amb aportacions de twittaires. La iniciativa va sorgir a partir d'un programa de ràdio en el qual es parlava de les iniciatives que sorgeixen a les xarxes socials. L'objectiu és difondre la xarxa Twitter com a plataforma d'idees i una via alternativa al cinema i Catalunya com un referent. Els beneficis de la comercialització es destinaran a una ONG.

☐ A partir d'un programa de ràdio s'ha aconseguit posar en funcionament una iniciativa per a crear la primera *tweetpel·li*.

Comprova
Proposta de resolució

b) Torneu a llegir el text detingudament amb l'objectiu d'identificar-ne les idees principals, les que ens n'aporten el contingut fonamental. De les frases següents seleccioneu les que considereu que són idees principals del text:

☐ a. La primera *tweetpel·li* ja està en preparació.

☐ b. El projecte consisteix a rodar un film cooperatiu fet amb aportacions de tots els *twittaires*.

☐ c. Els beneficis de la comercialització del productes es destinaran a una ONG.

☐ d. La iniciativa és del periodista Valentí Sanjuan que en el programa de Catalunya Ràdio va convidar setanta usuaris de Twitter.

☐ e. La iniciativa és del periodista Valentí Sanjuan que va convidar usuaris de Twitter a debatre sobre les iniciatives que s'inicien a les noves xarxes socials.

☐ f. El programa va ser un èxit i Sanjuan va plantejar la idea d'impulsar una pel·lícula cooperativa entre els membres de la comunitat.

☐ g. El film, sense ànim de lucre, tindrà com a eix temàtic la xarxa social Twitter.

☐ h. En el film, sense ànim de lucre, hi participaran més de 400 internautes per a col·laborar amb les tasques de disseny, fotografia, guió, direcció d'art i producció.

☐ i. Algunes empreses del sector –Garage Films, Animals Films, Riedweg, Twist, Co-op, Grau Luminotec, Alkimia Fils i The Bright Show– s'han ofert a col·laborar en el projecte.

☐ j. La trama constarà de sis històries diferents.

☐ k. El projecte ha estat presentat aquest dijous a l'Institut Francès de Barcelona.

☐ l. El projecte vol donar a conèixer Twitter com a plataforma d'idees, obrir vies alternatives en el camp del cinema i convertir Catalunya en un referent.

Comprova
Proposta de resolució

Reviseu si heu assolit els objectius de l'activitat.

4.2. Activitat 2: “Per què llegeixo?”

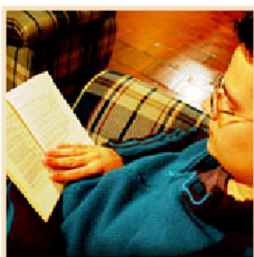
Objectius de l'activitat

- 1) Identificar el tipus de lectura a partir d'uns models donats.
- 2) Relacionar el tipus de lectura amb l'objectiu de l'activitat lectora.

Enunciat de l'activitat

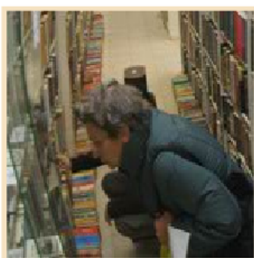
- a) Llegiu els casos que us plantegem a continuació i indiqueu quin tipus de lectura creieu que han de dur a terme cadascun dels personatges segons la tipologia de lector.

El Xavier, la Pilar i la Marta estan llegint el llibre *Somriures de Bombai. El viatge que va canviar el meu destí*, de Jaume Sanllorente.

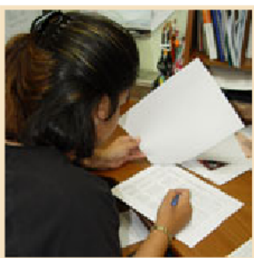
L'objectiu de lectura del Xavier és passar una estona amena i esbargir-se una mica després de la sessió d'estudi llarga que acaba de fer. Necessita trencar una estona i vol acabar el llibre que el té ben enganxat. Ja l'està acabant, li falta només el darrer capítol: “19. Epíleg: Somriures d'un destí imprevist”.

Selecciona ▼

L'objectiu de la lectura de la Pilar és decidir si realment aquest és el llibre que es vol comprar. Fa molt de temps que està llegint els materials d'estudi de les assignatures del curs que està fent i manuals per a millorar les seves habilitats amb l'ús de programes de gestió per a la seva feina. Ara el que necessita és trobar una lectura de la qual pugui gaudir i que li permeti conèixer altres coses diferents dels temes en què està immersa habitualment, en la seva rutina.

Selecciona ▼

L'objectiu de lectura de la Marta és acabar-se el llibre ràpidament i fer el comentari de text del capítol “19. Epíleg: Somriures d'un destí imprevist”, tal com planteja l'activitat d'estudi que ha de lliurar d'aquí a pocs dies.

Selecciona ▼

Comprova

Solució

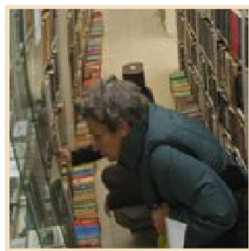

- b) Indiqueu quin dels personatges haurà de treballar per a aconseguir una millor comprensió lectora.

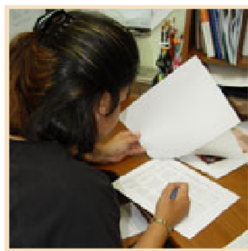
Quin dels personatges haurà de treballar per a aconseguir una millor comprensió lectora?

☐ El Xavier

☐ La Pilar

☐ La Marta

Comprova

Proposta
de resolució

Reviseu si heu assolit els objectius de l'activitat.

4.3. Activitat 3: “De què va aquest article?”

Objectius de l'activitat

- 1) Fer una lectura ràpida del text.
- 2) Identificar la idea general del text.
- 3) Concretar una hipòtesi sobre el contingut d'un text a partir del plantejament de qüestions concretes.

Enunciat de l'activitat

El text següent correspon a un article publicat en el diari *El Punt*.

El Museu Deu del Vendrell reivindica en una mostra la figura del pintor i dibuixant Ramon Calsina

La seva família ha creat una fundació per “recuperar la seva memòria i obra”
28/03/09 02:00 - EL VENDRELL - CARINA FILELLA

Gairebé disset anys després de la seva mort, és poca la seva obra exposada en museus “i, menys encara, el coneixement social”. El Museu Deu del Vendrell vol contribuir a divulgar la figura i l'obra de l'artista català Ramon Calsina amb una exposició que, a més de cinquanta obres, mostra algunes peces que formen part del record infantil de l'artista i també dibuixos de crítica social i artística. La seva família va aprofitar l'acte inaugural per presentar la fundació creada per reivindicar la seva figura.

La mostra “Ramon Calsina: creador incondicional”, que es va inaugurar ahir al vespre al Museu Deu del Vendrell, és un recorregut per la vida i obra de l'artista poblenoví Ramon Calsina Baró (Barcelona, 1901-1992). El muntatge, que es podrà visitar en aquest espai fins al 28 de juny, inclou una cinquantena d'obres seves, la majoria de les quals no s'havien mostrat anteriorment al públic i ara s'exposen gràcies a la col·laboració de la Fundació Ramon Calsina i de col·leccionistes particulars. La mostra es completa amb imatges del Poblenou, amb peces de records d'infantesa de Calsina i amb dibuixos de crítica social i artística.

L'exposició "és un acte de justícia per tal de redescobrir la figura d'aquest important artista català", segons apunten els responsables del Museu Deu, que també han organitzat tot un seguit d'actes vinculats a la figura de Ramon Calsina, tant per a adults com per a infants: es faran tallers, narració de contes i xerrades, entre altres.

Quan tenia quinze anys, Ramon Calsina va publicar el seu primer dibuix a *El Patufet*. Així començava "un llarg camí d'aprenentatge, d'exposicions i de compromís social i polític". L'any 1929 li va arribar el primer gran reconeixement, ja que va ser becat en dues ocasions per la Fundació Ramon Amigó i Cuyàs. La primera beca li va permetre conèixer l'Estat espanyol, fonamentalment Granada, on va coincidir amb Federico García Lorca i Manuel de Falla. La segona el va portar a París, on va participar al Salon des Superindépendents. Crítics de *Le Quotidien*, *Le Journal* i *Le Mercure de France* van exaltar l'obra de Calsina.

Després dels entrebancs de la Guerra Civil espanyola, va viure en un ambient d'exili interior fins pràcticament l'any 1957, en què les principals institucions artístiques barcelonines i els intel·lectuals més prestigiosos van organitzar l'exposició homenatge *Treinta años de pintura* a les Galeries Syra. Aquest fet va reiniciar una constant de mostres de l'obra de Calsina. L'any 1964 va guanyar el premi internacional de dibuix Ynglada-Guillot; el 1984, la Medalla d'Or del Fons Internacional d'Art, i el 1990, la Creu de Sant Jordi.

Ara, les obres que s'exposen al museu vendrellenc donen "una visió global del pensament i de la vida de l'artista".

Ahir, durant l'acte inaugural de l'exposició, el fill de l'artista va presentar la Fundació Ramon Calsina, creada recentment amb l'objectiu de preservar i conservar l'obra de Ramon Calsina Baró: "L'objectiu és divulgar-la i mostrar-la segons el concepte que tenia l'artista sobre l'art".

a) Feu una primera lectura ràpida del text amb l'objectiu d'identificar ràpidament *de què va*, perquè us en feu una idea general. No hauríeu de dedicar-hi més de dos o tres minuts.

Tingueu en compte aspectes que us poden ajudar a fer-vos una primera suposició respecte del contingut sobre el qual pot parlar el text, com ara:

- El títol i subtítol del text.
- El que és més important.
- Què en saps del tema.
- Què vol dir l'autor.
- Si podries emetre alguna opinió sobre el tema.

b) Seleccioneu quina de les opcions següents n'explica millor el contingut:

- ☐ El Museu Deu del Vendrell exposa l'obra de l'artista català Ramon Calsina.
- ☐ El Museu Deu del Vendrell exposa l'obra de l'artista català Ramon Calsina, i la seva família presenta la Fundació Ramon Calsina. Els dos esdeveniments tenen com a objectiu difondre i reivindicar la figura de l'artista.

Comprova

Proposta
de resolució

- El Museu Deu del Vendrell exposa l'obra de l'artista català Ramon Calsina.
- El Museu Deu del Vendrell exposa l'obra de l'artista català Ramon Calsina i la seva família presenta la Fundació Ramon Calsina. Els dos esdeveniments tenen com a objectiu difondre i reivindicar la figura de l'artista.

Reviseu si heu assolit els objectius de l'activitat.

4.4. Activitat 4: “Exactament, de què parla?”

Objectius de l'activitat

1) Fer una lectura detallada del text per a comprendre'n el sentit complet.

Enunciat de l'activitat

El text següent correspon a un article publicat en el diari *El Punt*:

El Museu Deu del Vendrell reivindica en una mostra la figura del pintor i dibuixant Ramon Calsina

La seva família ha creat una fundació per “recuperar la seva memòria i obra”
28/03/09 02:00 - EL VENDRELL - CARINA FILELLA

Gairebé disset anys després de la seva mort, és poca la seva obra exposada en museus “i, menys encara, el coneixement social”. El Museu Deu del Vendrell vol contribuir a divulgar la figura i l'obra de l'artista català Ramon Calsina amb una exposició que, a més de cinquanta obres, mostra algunes peces que formen part del record infantil de l'artista i també dibuixos de crítica social i artística. La seva família va aprofitar l'acte inaugural per presentar la fundació creada per reivindicar la seva figura.

La mostra “Ramon Calsina: creador incondicional”, que es va inaugurar ahir al vespre al Museu Deu del Vendrell, és un recorregut per la vida i obra de l'artista poblenoví Ramon Calsina Baró (Barcelona, 1901-1992). El muntatge, que es podrà visitar en aquest espai fins al 28 de juny, inclou una cinquantena d'obres seves, la majoria de les quals no s'havien mostrat anteriorment al públic i ara s'exposen gràcies a la col·laboració de la Fundació Ramon Calsina i de col·leccionistes particulars. La mostra es completa amb imatges del Poblenou, amb peces de records d'infantesa de Calsina i amb dibuixos de crítica social i artística.

L'exposició “és un acte de justícia per tal de redescobrir la figura d'aquest important artista català”, segons apunten els responsables del Museu Deu, que també han organitzat tot un seguit d'actes vinculats a la figura de Ramon Calsina, tant per a adults com per a infants: es faran tallers, narració de contes i xerrades, entre altres.

Quan tenia quinze anys, Ramon Calsina va publicar el seu primer dibuix a *El Patufet*. Així començava “un llarg camí d'aprenentatge, d'exposicions i de compromís social i polític”. L'any 1929 li va arribar el primer gran reconeixement, ja que va ser becat en dues ocasions per la Fundació Ramon Amigó i Cuyàs. La primera beca li va permetre conèixer l'Estat espanyol, fonamentalment Granada, on va coincidir amb Federico García Lorca i Manuel de Falla. La segona el va portar a París, on va participar al Salon des Superindépendents. Crítics de *Le Quotidien*, *Le Journal* i *Le Mercure de France* van exaltar l'obra de Calsina.

Després dels entrebancs de la Guerra Civil espanyola, va viure en un ambient d'exili interior fins pràcticament l'any 1957, en què les principals institucions artístiques barcelonines i els intel·lectuals més prestigiosos van organitzar l'exposició homenatge *Treinta años de pintura* a les Galeries Syra. Aquest fet va reiniciar una constant de

mostres de l'obra de Calsina. L'any 1964 va guanyar el premi internacional de dibuix Ynglada-Guillot; el 1984, la Medalla d'Or del Fons Internacional d'Art, i el 1990, la Creu de Sant Jordi.

Ara, les obres que s'exposen al museu vendrellenc donen "una visió global del pensament i de la vida de l'artista".

Ahir, durant l'acte inaugural de l'exposició, el fill de l'artista va presentar la Fundació Ramon Calsina, creada recentment amb l'objectiu de preservar i conservar l'obra de Ramon Calsina Baró: "L'objectiu és divulgar-la i mostrar-la segons el concepte que tenia l'artista sobre l'art".

a) Rellegiu el text i feu una lectura detallada paràgraf per paràgraf per tal de comprendre el sentit complet del text. Recordeu seguir els passos següents:

- Llegir paràgraf per paràgraf.
- Aclarir el significat de les paraules o dels mots poc clars.
- Reflexionar sobre l'aportació de cada paràgraf fent anotacions al marge.
- Fixar-se en l'estructura del text.

b) Anoteu la informació que aporta el títol i el subtítol del text.

c) Anoteu els conceptes principals que aporta cadascun dels paràgrafs, paràgraf per paràgraf.

d) Respecte a l'estructura del text, indiqueu en quines dues grans parts podem dir que està estructurat o quins dos tipus d'informacions aporta.

Proposta de resolució de l'activitat 4: "Exactament, de què parla?"

b) La informació que ens aporta el títol i el subtítol del text es podria concretar amb una redacció de l'estil:

"El Museu Deu del Vendrell vol contribuir a divulgar la figura i l'obra de l'artista català Ramon Calsina amb una exposició. La família va aprofitar l'acte inaugural per presentar la fundació creada per a reivindicar la figura de l'artista."

c) La informació que s'extreu de cada paràgraf es podria concretar de la manera següent:

- Paràgraf 1: La mostra "Ramon Calsina: creador incondicional" és un recorregut per la vida i obra de l'artista poblenoví Ramon Calsina Baró (Barcelona, 1901-1992).
- Paràgraf 2:
 - L'exposició "és un acte de justícia per a redescobrir la figura d'aquest artista català".
 - Els responsables del Museu Deu també han organitzat tot un seguit d'actes vinculats a la figura de Ramon Calsina, tant per a adults com per a infants.
- Paràgraf 3:
 - Quan tenia quinze anys, Ramon Calsina va publicar el seu primer dibuix.
 - L'any 1929 li va arribar el primer gran reconeixement, ja que va ser becat en dues ocasions.
 - La primera beca li va permetre conèixer l'Estat espanyol, on va coincidir amb Federico Garcia Lorca i Manuel de Falla.
 - La segona el va portar a París, on crítics en van exaltar l'obra.
- Paràgraf 4:
 - Després de la Guerra Civil va viure en un ambient d'exili.
 - A partir d'una exposició homenatge es va reiniciar una constant de mostres de l'obra de Calsina.
 - Va guanyar el premi internacional de dibuix Ynglada-Guillot, la Medalla d'Or del Fons Internacional d'Art i la Creu de Sant Jordi.

- Paràgraf 5: Les obres que s'exposen donen una visió global del pensament i de la vida de l'artista.
- Paràgraf 6:
 - Durant l'acte inaugural de l'exposició es va presentar la Fundació Ramon Calsina.
 - L'objectiu és preservar i conservar l'obra de Ramon Calsina Baró.

d) Els dos tipus d'informacions que el text aporta són respecte a l'exposició i respecte a la trajectòria artística del pintor.

La mostra "Ramon Calsina: creador incondicional", que es va inaugurar ahir al vespre al Museu Deu del Vendrell, és un recorregut per la vida i obra de l'artista poblenoví Ramon Calsina Baró (Barcelona, 1901-1992). El muntatge, que es podrà visitar en aquest espai fins al 28 de juny, inclou una cinquantena d'obres seves, la majoria de les quals no s'havien mostrat anteriorment al públic i ara s'exposen gràcies a la col·laboració de la Fundació Ramon Calsina i de col·leccionistes particulars. La mostra es completa amb imatges del Poblenou, amb peces de records d'infantesa de Calsina i amb dibuixos de crítica social i artística.

Exposició

L'exposició "és un acte de justícia per tal de redescobrir la figura d'aquest important artista català", segons apunten els responsables del Museu Deu, que també han organitzat tot un seguit d'actes vinculats a la figura de Ramon Calsina, tant per a adults com per a infants: es faran tallers, narració de contes i xerrades, entre altres.

Quan tenia quinze anys, Ramon Calsina va publicar el seu primer dibuix a *El Patufet*. Així començava "un llarg camí d'aprenentatge, d'exposicions i de compromís social i polític". L'any 1929 li va arribar el primer gran reconeixement, ja que va ser becat en dues ocasions per la Fundació Ramon Amigó i Cuyàs. La primera beca li va permetre conèixer l'Estat espanyol, fonamentalment Granada, on va coincidir amb Federico García Lorca i Manuel de Falla. La segona el va portar a París, on va participar al Salon des Superindépendents. Crítics de *Le Quotidien*, *Le Journal* i *Le Mercure de France* van exaltar l'obra de Calsina.

Trajectòria artística

Després dels entrebancs de la Guerra Civil espanyola, va viure en un ambient d'exili interior fins pràcticament l'any 1957, en què les principals institucions artístiques barcelonines i els intel·lectuals més prestigiosos van organitzar l'exposició homenatge *Treinta años de pintura* a les Galeries Syra. Aquest fet va reiniciar una constant de mostres de l'obra de Calsina. L'any 1964 va guanyar el premi internacional de dibuix Ynglada-Guillot; el 1984, la Medalla d'Or del Fons Internacional d'Art, i el 1990, la Creu de Sant Jordi.

Ara, les obres que s'exposen al museu vendrellenc donen "una visió global del pensament i de la vida de l'artista".

Exposició

Ahir, durant l'acte inaugural de l'exposició, el fill de l'artista va presentar la Fundació Ramon Calsina, creada recentment amb l'objectiu de preservar i conservar l'obra de Ramon Calsina Baró: "L'objectiu és divulgar-la i mostrar-la segons el concepte que tenia l'artista sobre l'art".

Reviseu si heu assolit els objectius de l'activitat.

4.5. Activitat 5: "Quina informació busco?"

Objectius de l'activitat

- 1) Llegir d'una manera eficaç un document multimèdia.
- 2) Prendre decisions en la lectura del document multimèdia.
- 3) Extreure una informació concreta a partir d'un document multimèdia.

Enunciat de l'activitat

a) Entreu a la Viquipèdia i cerqueu la informació relativa a l'arquitecte català Antoni Gaudí i Cornet.

b) Llegiu l'article publicat en la Viquipèdia catalana sobre l'arquitecte català Antoni Gaudí, amb l'objectiu d'extreure la informació relativa a la relació entre l'arquitecte i la tècnica del trencadís com a proposta plàstica basada també en el reciclatge.

Per a resoldre l'activitat s'ha de fer una lectura del document multimèdia i prendre les decisions de lectura oportunes perquè amb la mínima inversió de temps possible s'obtingui la informació que es demana per a: exposar d'una manera breu quina és la relació entre l'arquitecte Antoni Gaudí, la tècnica del trencadís i el reciclatge de materials per a l'expressió plàstica.

c) Exposeu d'una manera breu quina és la relació entre l'arquitecte Antoni Gaudí, la tècnica del trencadís i el reciclatge de materials per a l'expressió plàstica.

Proposta de resolució de l'activitat 5: "Quina informació busco?"

c) Per tal d'extreure la informació sobre **la relació entre l'arquitecte Antoni Gaudí, la tècnica del trencadís i el reciclatge de materials per a l'expressió plàstica** d'una manera àgil però completa a partir del text multimèdia proposat, cal prendre decisions adequades per a afrontar la lectura:

- **Tenir clar que ens hem de centrar només en Antoni Gaudí com a arquitecte i en què consisteix el trencadís.** Per tant, tota la informació complementària respecte a la vida de l'autor, la seva trajectòria artística, el moviment arquitectònic en què es va fonamentar, la repercussió artística... es pot obviar.
- Com que ens demanen una *exposició breu*, **hem d'aconseguir fer l'activitat en un temps mínim.** Orientativament, no hauríem de dedicar més de vint minuts a cercar el text i recopilar la informació. A aquest temps, caldrà afegir-hi el que necessitem per a elaborar la informació, l'exposició breu. En cas que el temps dedicat a la lectura del text i la recopilació de la informació superi de llarg aquests vint minuts, caldrà revisar si s'han pres les decisions adequades en la lectura del document multimèdia (potser no s'accedeix als enllaços adequats, ens ha cridat l'atenció una altra informació i ens hem entretingut a llegir-la, les imatges i els recursos audiovisuals que ens proposa el text ens han fet perdre l'objectiu...).
- Fer una **visió ràpida del contingut general** del document per a identificar en quins moments s'esmenta **el trencadís, quin enllaç del trencadís** interessa consultar. En aquest cas, o bé a partir de la *taula de continguts* que proposa el document o en el segon paràgraf ja esmenta la tècnica del trencadís i dóna opció a accedir a l'enllaç en el qual s'explica en què consisteix:
 "Es va traslladar per realitzar els seus estudis d'arquitectura a la ciutat de Barcelona on les seves primeres obres van estar influïdes per diversos estils com el neogòtic, mudèjar, barroc, fins arribar a l'explosió del modernisme on va aconseguir d'implantar un estil propi, amb la utilització dels seus estudis sobre la natura i les formes reglades de la geometria, la utilització de totes les arts aplicades per la decoració dels seus edificis i la recuperació per l'ornamentació de l'antic mosaic transformat per Gaudí en trencadís, convertit en una nova tècnica".
- L'enllaç ens porta a la informació següent:
 "El **trencadís** és una mena de mosaic de fragments ceràmics típic de l'arquitectura modernista. Els arquitectes del modernisme van ser molt proclius en l'ús de les rajoles ceràmiques, però Antoni Gaudí va proposar uns sistemes fins aleshores inèdits. Josep Maria Jujol i Gibert va ser l'encarregat d'aplicar-les i qui li va donar la personalitat característica. Utilitzava peces de rebuig de la fàbrica Pujol i Bausis, emplaçada a Esplugues de Llobregat,

i també trossos de plats i tasses de cafè de *pisa blanca* d'altres manufactures d'Espanya. També va utilitzar rajoles de ceràmica i el mosaic amb la tècnica de l'*opus tessellatum*".

- Per a cercar la paraula *trencadís* dins el document multimèdia es pot usar l'**opció de cercar dins la pàgina o del document**.

Una possible exposició breu de **quina és la relació entre l'arquitecte Antoni Gaudí, la tècnica del trencadís i el reciclatge de materials per a l'expressió plàstica** podria ser:

"Antoni Gaudí va implantar un estil propi el qual destaca per la decoració dels seus edificis, la recuperació per a l'ornamentació de mosaic antic, transformat per ell en trencadís com a nova tècnica. El trencadís és una mena de mosaic de fragments ceràmics en el qual Antoni Gaudí bàsicament creava a partir de peces de rebuig d'una fàbrica de ceràmiques i també de trossos de plats i tasses de cafè de pisa blanques, entre d'altres."

Reviseu si heu assolit els objectius de l'activitat.

4.6. Activitat 6: "Subratllar un text"

Objectius de l'activitat

- 1) Seleccionar la informació més important d'un text.
- 2) Aplicar el subratllat per a la selecció de la informació rellevant d'un text.

Enunciat de l'activitat

a) Llegeix el text següent (feu-ne una primera lectura ràpida i una segona lectura detallada) i subratlleu-lo per tal d'identificar i seleccionar la informació important del text.

L'entrevista

L'entrevista és un tipus de conversa formal amb una sèrie de trets distintius. Si normalment una conversa comporta un intercanvi de preguntes entre dues o més persones, en el cas de l'entrevista hi ha un repartiment específic d'aquestes funcions: sempre és un qui fa preguntes, l'entrevistador, i un altre qui respon, l'entrevistat (òbviament, el que pot canviar és el nombre d'entrevistadors i d'entrevistats, però no els papers).

Una entrevista pot tenir públic. En el cas d'una entrevista televisiva o radiofònica, el públic és l'audiència de la cadena; en el cas d'un diari, es fa per als lectors. Les entrevistes de treball són, en aquest sentit, diferents: una persona encarregada de la selecció de personal entrevista un candidat a ocupar un determinat lloc de treball (i, per tant, l'entrevistador és, a la vegada, el destinatari de l'entrevista, el públic.)

- L'entrevista és un tipus de conversa formal perquè exigeix una preparació prèvia a l'activitat. L'entrevistador elabora un guió de preguntes concretes i dirigeix, en certa manera, les respostes de l'entrevistat (de vegades, els entrevistats demanen saber les preguntes abans de l'entrevista). Tanmateix, l'entrevistador no coneix per endavant les respostes que rebrà i es pot trobar en la necessitat de saltar-se el guió. Per aquest motiu, un bon guió per a una entrevista ha de ser només una pauta prou flexible per a poder-la seguir, però també per a poder-la abandonar si el curs de la conversa ho exigeix i, eventualment, poder-la reprendre més tard. El millor entrevistador és, doncs, algú que segueix un bon guió, però també té la capacitat de la improvisació.
- Els temes de les entrevistes són tan variats com els motius que fan interessant el testimoniatge de la persona entrevistada. Això no obstant, podem parlar de dos enfocaments diferents a l'hora de fer una entrevista:

- Hi ha entrevistes en les quals es ressegueix tota la trajectòria vital d'una persona (per exemple, quan es parla amb un escriptor de tota la seva vida i la seva obra).
- Altres entrevistes, en canvi, se centren en un fet concret de l'actualitat (com ara quan hom pregunta a un polític la seva opinió sobre un fet del moment).

Finalment, direm que hi ha una certa tradició de publicar en forma de llibres sèries d'entrevistes diferents que han tingut molt èxit en ser emeses per ràdio o per televisió.

Llengua i literatura I. Edebé (2008)

Proposta de resolució de l'activitat 6: "Subratllar un text"

Cal que el subratllat destaquí totes les idees principals del text, sense cap ommissió important i també sense subratllar un excés d'informació. El subratllat del text podria ser el següent:

L'entrevista

L'entrevista és un tipus de conversa formal amb una sèrie de trets distintius. Si normalment una conversa comporta un intercanvi de preguntes entre dues o més persones, en el cas de l'entrevista hi ha un repartiment específic d'aquestes funcions: sempre és un qui fa preguntes, l'entrevistador, i un altre qui respon, l'entrevistat (òbviament, el que pot canviar és el nombre d'entrevistadors i d'entrevistats, però no els papers).

Una entrevista pot tenir públic. En el cas d'una entrevista televisiva o radiofònica, el públic és l'audiència de la cadena; en el cas d'un diari, es fa per als lectors. Les entrevistes de treball són, en aquest sentit, diferents: una persona encarregada de la selecció de personal entrevista un candidat a ocupar un determinat lloc de treball (i, per tant, l'entrevistador és, a la vegada, el destinatari de l'entrevista, el públic.)

Exemples

- L'entrevista és un tipus de conversa formal perquè exigeix una preparació prèvia a l'activitat. L'entrevistador elabora un guió de preguntes concretes i dirigeix, en certa manera, les respostes de l'entrevistat (de vegades, els entrevistats demanen saber les preguntes abans de l'entrevista). Tanmateix, l'entrevistador no coneix per endavant les respostes que rebrà i es pot trobar en la necessitat de saltar-se el guió. Per aquest motiu, un bon guió per a una entrevista ha de ser només una pauta prou flexible per a poder-la seguir, però també per a poder-la abandonar si el curs de la conversa ho exigeix i, eventualment, poder-la reprendre més tard. El millor entrevistador és, doncs, algú que segueix un bon guió, però també té la capacitat de la improvisació.

Guió
i entrevistador

- Els temes de les entrevistes són tan variats com els motius que fan interessant el testimoniatge de la persona entrevistada. Això no obstant, podem parlar de dos enfocaments diferents a l'hora de fer una entrevista:

- Hi ha entrevistes en les quals es ressegueix tota la trajectòria vital d'una persona (per exemple, quan es parla amb un escriptor de tota la seva vida i la seva obra).
- Altres entrevistes, en canvi, se centren en un fet concret de l'actualitat (com ara quan hom pregunta a un polític la seva opinió sobre un fet del moment).

Els temes

Finalment, direm que hi ha una certa tradició de publicar en forma de llibres sèries d'entrevistes diferents que han tingut molt èxit en ser emeses per ràdio o per televisió.

Reviseu si heu assolit els objectius de l'activitat.

4.7. Activitat 7: "Resumir un text"

Objectius de l'activitat

- 1) Posar un títol a un text.

2) Resumir el contingut d'un text.

Enunciat de l'activitat

- a) Llegiu l'article següent publicat en el diari *El Periódico* amb la finalitat d'elaborar-ne un resum.

Article de *El Periódico*

Volcà

PERE PUIGDOMÈNECH 24/04/2010

La setmana passada va estar marcada per l'erupció del volcà Eyjafjalla, que ha llançat tones de cendres a l'atmosfera i ha paralitzat el trànsit aeri de mig Europa. Les erupcions volcàniques han estat freqüents en la història d'Islàndia. I també ho són els volcans amb producció de cendres. Però avui tenim una societat molt complexa: volem que tot funcioni i volem seguretat costi el que costi. Potser tot no pot ser.

No som conscients dels moviments interns del planeta fins que es produeixen terratrèmols o erupcions volcàniques. Aquests últims mesos n'hem tingut bons exemples. Erupcions com la de l'Eyjafjalla esdevenen sovint en escala geològica. Sense anar gaire enrere en el temps, en els últims 30 anys destaquen la del Mount St. Helens als EUA, l'any 1980, i la del Pinatubo a les Filipines, el 1991. Les cendres d'aquest últim van cobrir gairebé la meitat de la superfície del planeta i es calcula que la temperatura global va baixar mig grau. Predir l'evolució de l'actual erupció és complicat, sobretot perquè al costat hi ha un gran volcà, el Katla, que sovint s'ha activat al mateix temps.

En els anys venidors hi haurà sens dubte noves erupcions i algunes poden ser dramàtiques. Per a nosaltres, el cas més pròxim és el Vesuvi. Al segle xx va tenir tres erupcions, l'última l'any 1944, i sabem que en temps històrics els seus efectes han estat desastrosos. Des de fa més de 150 anys el Vesuvi es controla amb detall, però a les zones afectades per erupcions ara hi viuen més de dos milions de persones. En cas que es repetissin, una evacuació pot ser complicada.

No obstant, davant una erupció, un terratrèmol o una gran nevada només es pot actuar prevenint i reaccionant tan bé com es pugui. Com en el cas de la grip A, ara sembla que les mesures preventives han estat excessives. Per això s'ha d'afinar en els mètodes predictius i fer que les mesures de seguretat siguin proporcionades al risc. Avui depenem d'avions, cables i telecomunicacions, però res de tot això existia fa 100 anys. Com més compliquem la nostra vida, més coses poden fallar en cas d'emergència.

- b) Poseu un títol nou a l'article.

- c) Resumiu-ne el contingut expressant-vos amb les vostres pròpies paraules.

Recordeu que prèviament es recomana fer-ne una primera lectura ràpida, una segona lectura detallada i subratllar el text per tal d'identificar i seleccionar la informació important del text.

Proposta de resolució de l'activitat 7: "Resumir un text"

b) **Títol:** hi ha molts títols possibles, per exemple, "Potser tot no pot ser", "Ens pot tocar de més a prop", "Un volcà paralitza el trànsit aeri a Europa", "Podem prevenir les erupcions volcàniques?", "Prevenir o alarmar", "Preparat per al volcà", "En qualsevol moment això peta"... El títol ha de recollir, almenys, una idea bàsica del text.

c) **Resum:** és important que el resum reculli les idees bàsiques del text, sense afegir-hi res de collita pròpia i amb una redacció correcta. El resum ha d'estar elaborat en forma de redacció, ha de ser breu i concís. Algunes idees que ha de contenir el resum són:

- L'erupció del volcà Eyjafjalla ha llançat tones de cendres a l'atmosfera i ha paralitzat el trànsit aeri de mig Europa.
- Avui tenim una societat molt complexa: volem que tot funcioni i volem seguretat costi el que costi. Potser tot no pot ser.
- No som conscients dels moviments interns del planeta fins que s'hi produeixen terratrèmols o erupcions volcàniques.
- Els anys venidors hi haurà, sens dubte, noves erupcions i algunes poden ser dramàtiques.
- Davant una erupció, un terratrèmol o una gran nevada només es pot actuar prevenint i reaccionant tan bé com es pugui.
- S'ha d'afinar en els mètodes predictius i fer que les mesures de seguretat siguin proporcionals al risc.
- Com més compliquem la nostra vida, més coses poden fallar en cas d'emergència.

Un **possible resum** d'aquest text podria ser:

“L'erupció del volcà Eyjafjalla que ha llançat tones de cendres a l'atmosfera i ha paralitzat el trànsit aeri de mig Europa i, la recent grip A que va fer prendre mesures preventives excessives, fan reflexionar sobre la societat complexa en la qual vivim avui en dia en què volem que tot funcioni i també la màxima seguretat. Davant un fet de naturalesa incontrolable com ho són els volcans, els terratrèmols i les grans nevades potser s'ha d'ajustar la manera com es preveuen i intentar reaccionar tan bé com es pugui. Potser, però, les mesures de seguretat han de ser proporcionals al risc i assumir que com més compliquem la nostra vida més coses poden fallar en cas d'emergència.”

Reviseu si heu assolit els objectius de l'activitat.

4.8. Activitat 8: “Esquematitzar un text”

Objectius de l'activitat

- 1) Posar un títol a un text.
- 2) Esquematitzar el contingut d'un text.

Enunciat de l'activitat

- a) Llegiu el text següent amb la finalitat d'elaborar un esquema del seu contingut:

El sistema nerviós central

En el sistema nerviós central es troben els principals centres nerviosos, és a dir, els màxims responsables de l'anàlisi de la informació i la presa de decisions. Aquests centres nerviosos són l'encèfal i la medul·la espinal.

L'encèfal es troba situat a l'interior de la cavitat cranial i és integrat pel cervell, el cerebel i el tronc de l'encèfal. El cervell és l'òrgan més important del sistema nerviós. S'hi analitza pràcticament tota la informació que rep l'organisme. A més, s'hi processa la resposta que es considera més convenient. En l'ésser humà aquest òrgan constitueix la base del pensament i del llenguatge. El cerebel principalment coordina els moviments que permeten el manteniment de l'equilibri del cos. El tronc de l'encèfal té com a tasca fonamental controlar les funcions fisiològiques com la respiració o el batec del cor.

La medul·la espinal és com una mena de filament localitzat a l'interior de la columna vertebral que uneix l'encèfal amb la resta del cos. Constitueix una espècie de canal pel qual puja la informació provinent dels sentits fins a l'encèfal o, a l'inrevés, pel qual es distribueix la resposta als estímuls sense que hi intervingui el cervell. Es tracta dels actes reflexos o involuntaris. Quan es capta un estímul que requereix una resposta extraordinàriament ràpida, la informació no es transmet fins al cervell, sinó que la medul·la hi reacciona automàticament. Això és el que passa, per exemple, quan enretirem d'una manera ràpida i involuntària la mà d'un objecte que crema. És la resposta immediata de la medul·la davant del dolor.

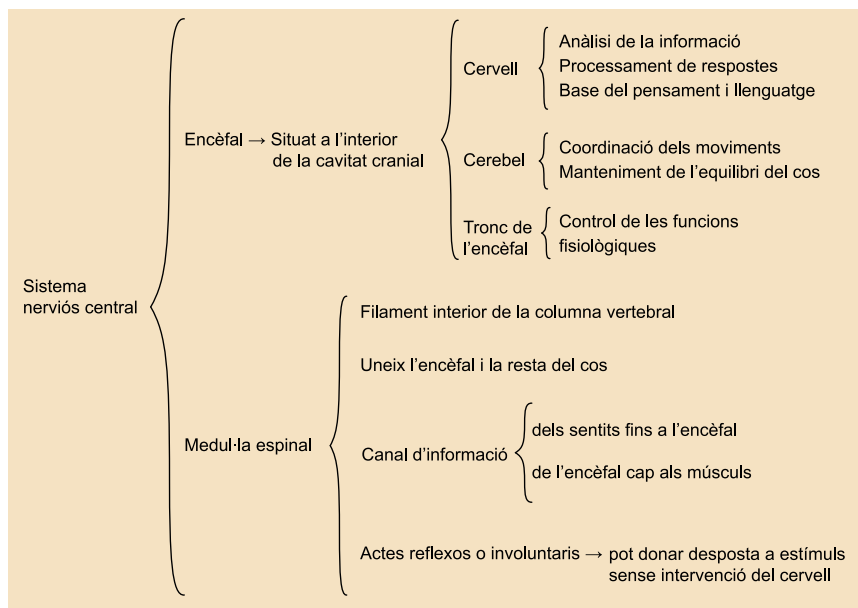
b) Esquematitzeu el contingut del text.

c) Poseu un títol a l'esquema.

Recordeu que prèviament es recomana fer una primera lectura ràpida del text, una segona lectura detallada i subratllar-lo per tal d'identificar-ne i seleccionar-ne la informació important.

Proposta de resolució de l'activitat 8: "Esquematitzar un text"

b) **Esquema:** hi ha diferents esquemes possibles a partir del text; en tot cas, s'ha de poder tenir una visió completa del contingut del text. Hi han de constar d'una manera clara les idees principals classificades i representades lògicament. També s'hi han de veure les relacions que guarden les idees entre elles. Les idees han d'estar expressades amb poques paraules. Un possible esquema podria ser:

c) **Títol:** hi ha diferents possibilitats de títols. En tot cas, ha de reflectir d'una manera clara el contingut del text. Una possibilitat podria ser "El sistema nerviós central".

Reviseu si heu assolit els objectius de l'activitat.

4.9. Activitat 9: "Un quadre sinòptic"

Objectiu de l'activitat

1) Elaborar el quadre sinòptic a partir del contingut d'un text.

Enunciat de l'activitat

a) Llegeix l'article següent publicat en el diari *Avui* amb la finalitat d'elaborar-ne un quadre sinòptic.

Les marques contraataquen per sobreviure a la fi del 2000E

Economia

Els fabricants de cotxes llancen ofertes per evitar la caiguda de la demanda que es preveu amb l'esgotament dels ajuts · Els descomptes que igualen el pla estatal són l'estrella dels concessionaris

Xavier Alegret

Barcelona

Ult. Act. 24/05/2010 01:38

Els ajuts del pla 2000E s'acaben i les marques estan preparant el pla B. Per frenar la caiguda de demanda que es preveu quan s'esgotin els descomptes de 2.000 euros (1.000 del fabricant, 500 del govern central i 500 de les comunitats autònomes), i més al juliol amb l'alça de l'IVA del 16% al 18%, els fabricants tenen un as a la màniga i pocs no l'han posat ja sobre la taula de joc. Marques com Toyota, Fiat, Opel, Hyundai o Mazda s'han avançat al final de les ajudes i estan oferint descomptes directes per suplir el pla 2000E.

Entre les marques que contrarestaran els ajuts amb descomptes hi ha Hyundai, que manté els 1.000 euros de descompte al marge del pla, i Toyota, que els manté i aporta els 500 euros del govern central, com Mazda i Chevrolet. També ho fa Fiat, que a més

ofereix finançament al 0% a 48 mesos, mentre Opel ofereix un descompte de 2.000 euros sense restriccions. Citroën, que fa anys que aplica una política de descomptes, ha millorat les seves promocions i està oferint 500 euros més si hi ha un cotxe a canvi.

Una altra manera d'incentivar la compra és amb finançament per sota del preu de mercat. A més de Fiat, també ho apliquen Peugeot, amb el 0% d'interessos a 24 mesos, Renault a 48 mesos, i les marques del grup Volkswagen Seat i Skoda, que estan oferint finançament a 36 mesos amb uns interessos del 0% Seat i de l'1,5% Skoda. Les quantitats que es poden finançar sense interessos van dels 10.000 als 15.000 euros i generen estalvis similars als descomptes directes, tot i que només hi surten guanyant els clients que vulguin pagar el cotxe a terminis.

D'altres marques admeten que hauran de contraatacar quan s'acabin definitivament els ajuts i que estan preparant estratègies per fer-ho. No obstant això, no les van voler explicar per no donar pistes a la competència. Si no s'afanyen, però, poden entrar tard en la guerra pel client post-2000E.

b) Elaboreu un quadre sinòptic, un quadre que ens permeti comparar els ajuts que ofereixen les diferents marques de cotxes esmentades en el text.

Recordeu que prèviament es recomana fer una primera lectura ràpida del text, una segona lectura detallada i subratllar-lo per tal d'identificar-ne i seleccionar-ne la informació important.

c) Poseu un títol al quadre sinòptic.

Proposta de resolució de l'activitat 9: "Un quadre sinòptic"

b) **Quadre sinòptic** per a la comparació dels ajuts que ofereixen les diferents marques de cotxes esmentades en el text. Hi ha diferents maneres i possibilitats d'elaborar un quadre sinòptic que reculli els ajuts que ofereixen els diferents fabricants de cotxes. En tot cas, ha de ser un quadre que reculli totes les ofertes exposades i que permeti comparar-les fàcilment. El quadre s'ha de presentar d'una manera gràfica i clara.

Marques	Ajuts directes	Finançament
Hyundai	Manté els 1.000 € del fabricant	
Toyota	1.500 € de descompte (manté els 1.000 € del fabricant + 500 € del Govern)	
Mazda	1.500 € de descompte (manté els 1.000 € del fabricant + 500 € del Govern)	
Chevrolet	1.500 € de descompte (manté els 1.000 € del fabricant + 500 € del Govern)	
Fiat		0% a 48 mesos
Opel	2.000 € de descompte	
Citroën	500 € si hi ha un cotxe a canvi	
Peugeot		0% a 24 mesos
Renault		0% a 48 mesos
Volkswagen Seat		0% a 36 mesos
Skoda		1,5% a 36 mesos

c) **Títol del quadre sinòptic.** Hi ha diferents possibilitats de títols. En tot cas, ha de reflectir d'una manera clara el contingut del quadre. Serien correctes títols de l'estil "Ajuts dels fabricants de cotxes":

Ajuts dels fabricants de cotxes

Marques	Ajuts directes	Finançament
Hyundai	Manté els 1.000 € del fabricant	
Toyota	1.500 € de descompte (manté els 1.000 € del fabricant + 500 € del Govern)	
Mazda	1.500 € de descompte (manté els 1.000 € del fabricant + 500 € del Govern)	
Chevrolet	1.500 € de descompte (manté els 1.000 € del fabricant + 500 € del Govern)	
Fiat		0% a 48 mesos
Opel	2.000 € de descompte	
Citroën	500 € si hi ha un cotxe a canvi	
Peugeot		0% a 24 mesos
Renault		0% a 48 mesos
Volkswagen Seat		0% a 36 mesos
Skoda		1,5% a 36 mesos

Reviseu si heu assolit els objectius de l'activitat.

4.10. Activitat 10: "Un mapa conceptual"

Objectiu de l'activitat

1) Elaborar un mapa conceptual en què es recullin les principals tècniques que us permeten seleccionar, recollir, organitzar i elaborar la informació escrita a partir d'un text concret.

Enunciat de l'activitat

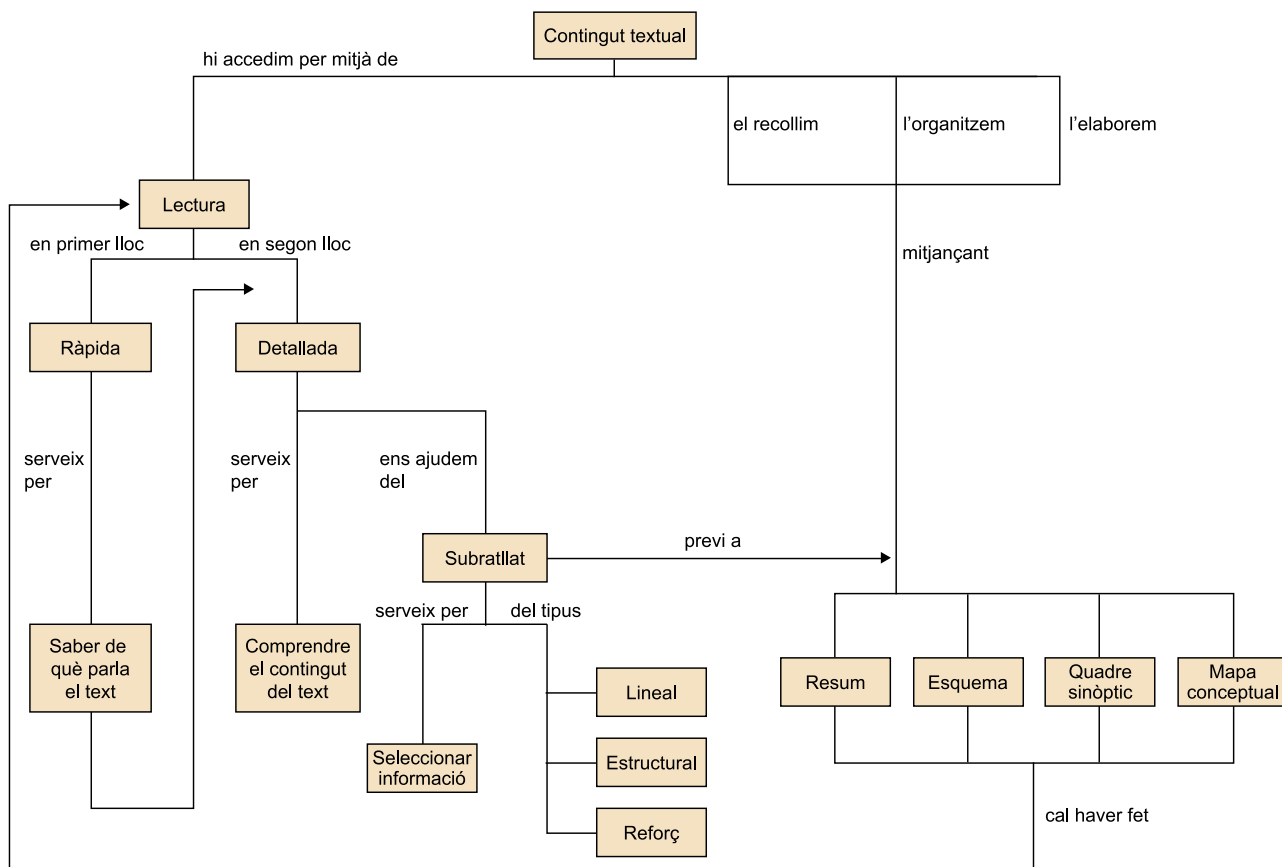
a) A partir del contingut treballat en l'apartat 3 "Seleccionar, recollir, organitzar i elaborar la informació escrita" d'aquest material, elaboreu un mapa conceptual en el qual es recullin les principals tècniques que permeten seleccionar, recollir, organitzar i elaborar la informació escrita.

Només es demana un mapa que reculli les tècniques; no ha d'incloure com es duen a terme.

Proposta de resolució de l'activitat 10: "Un mapa conceptual"

a) Hi ha molts mapes conceptuals possibles a partir del contingut del text proposat i segons el que marca l'enunciat. En qualsevol cas, el mapa ha de presentar els conceptes que inclou el text d'una manera clara, han d'aparèixer classificats jeràrquicament i s'han de visualitzar les relacions que hi ha entre ells.

Un possible mapa conceptual de contingut podria ser:

Reviseu si heu assolit els objectius de l'activitat.

